

Cena zł 18.—

ZAKŁAD HISTORII ARCHITEKTURY I URBANISTYKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ILUSTROWANY KATALOG
ŹRÓDEŁ KARTOGRAFICZNYCH
ZESZYT VI

Dotychczas ukazały się następujące zeszyty;
ILUSTROWANEGO KATALOGU ŹRÓDEŁ KARTOGRAFICZNYCH
DO HISTORII BUDOWY MIAST POLSKICH

- I. T. P. Szafer, J. Tomczak, W. Trzebiński — *Katalog planów w zbiorach Archiwum Państwowego w Lublinie*, Warszawa 1951, dodatek do: „Prace Instytutu Architektury i Urbanistyki”, z. 2.
- II. J. Kazimierski i D. Warecka — *Katalog planów miast w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, cz. I, Warszawa 1953, dodatek do „Prac Instytutu Architektury i Urbanistyki”, z. 3.
- III. J. Fijałek, A. Tomczak, St. Trawkowski — *Katalog planów miast w zbiorach Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Łodzi*, Warszawa 1955, dodatek do „Prac Instytutu Architektury i Urbanistyki”, z. 1/14.
- IV. W. Trzebiński, T. P. Szafer — *Katalog planów miast w zbiorach Niemieckiej Biblioteki Państwowej w Berlinie*, cz. I, Warszawa 1957, dodatek do „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”, R. 1957, z. 3/4.
- V. St. Trawkowski — *Katalog planów miast w zbiorach Archiwum Państwowego w Radomiu*, Warszawa 1957, dodatek do „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”, R. 1957, z. 3/4.

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

ZAKŁAD HISTORII ARCHITEKTURY I URBANISTYKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ILUSTROWANY KATALOG
ŹRÓDEŁ KARTOGRAFICZNYCH
ZESZYT VI

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

ZAKŁAD HISTORII ARCHITEKTURY I URBANISTYKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ILUSTROWANY KATALOG
ŹRÓDEŁ KARTOGRAFICZNYCH

ILUSTROWANY KATALOG ŹRÓDEŁ KARTOGRAFICZNYCH DO HISTORII BUDOWY MIAST POLSKICH

Zeszyt VI

WARSZAWA 1962

ZAKŁAD HISTORII
ARCHITEKTURY I URBANISTYKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ZAKŁAD ARCHITEKTURY POLSKIEJ
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

WSTĘP
ANDRZEJ LICZBIŃSKI I BOHDAN UFNALEWSKI

KATALOG PLANÓW MIAST POLSKICH W ZBIORACH ZAKŁADU ARCHITEKTURY POLSKIEJ POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

Wstęp
Zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej. Zbiór ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej. Zbiór ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.

Wstęp
Zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej. Zbiór ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.

Jan Zachwatowicz

Katalog ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej. Zbiór ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.

Katalog ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej. Zbiór ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.

Katalog ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej. Zbiór ten jest to zbiór planów miast polskich w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

Redaktor serii:
Wojciech Trzebiński

WSTĘP

Niniejszy 6 z kolei zeszyt „Ilustrowanego Katalogu Źródeł Kartograficznych do Historii Budowy Miast Polskich” zaznajamia czytelnika z planami miast, przechowywanymi w zbiorach Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.

Zbiór ten gromadzony był od roku 1923 z inicjatywy prof. dr Oskara Sosnowskiego, twórcy Zakładu Architektury Polskiej. Jego zainteresowania urbanistyczne, wyrażone i w pracach naukowych i licznych studiach i projektach znalazły również wyraz w inicjatywie powołania do życia Towarzystwa Urbanistów Polskich, którego był pierwszym współzałożycielem. Konieczność oparcia studiów urbanistycznych na możliwie pełnym materiale kartograficznym skłoniła prof. Sosnowskiego do gromadzenia materiałów, które następnie udostępnione byłyby „dla szerokiego kręgu urbanistów, w pierwszym zaś rzędzie historyków i architektów”¹.

Zbiór powstawał z planów miast ofiarowanych Zakładowi, nabywanych okazjnie oraz z systematycznie wykonywanych przerysów planów znajdujących się w różnych zbiorach, archiwach i bibliotekach.

Pierwsza publikacja pięćdziesięciu wybranych planów ukazała się w 1929 roku w cyklu wydawnictw Zakładu — Bibliotece Zakładu Architektury Polskiej (tom 2) jako seria pierwsza „Planów przeglądowych miast polskich” w opracowaniu kierownika Sekcji Urbanistycznej Zakładu — architekta Adama Kuncewicza. Dalsza publikacja uległa zahamowaniu z braku środków na opracowanie i druk. Zbiór jednak stale

powiększał się i był szeroko wykorzystywany do prac urbanistycznych, do studiów i publikacji naukowych. W 1944 roku — po powstaniu — zbiór łącznie z innymi materiałami Zakładu został wywieziony z płonącej Warszawy do Piotrkowa i stamtąd wrócił do odbudowanego po pożarze Zakładu w 1946 roku. W latach powojennych zbiór wzbogacił się nowymi nabytkami a znaczenie jego wzrosło ogromnie, gdyż cały szereg oryginałów planów miast, których kopie znajdowały się w Zakładzie, uległ zniszczeniu w latach wojny i okupacji. Dotyczy to np. całego zbioru b. Ministerstwa Robót Publicznych oraz planów, które znajdowały się w instytucjach komunalnych i zbiorach prywatnych. W ten sposób kopie, które stanowią ogromną większość zbiorów Zakładu, stały się dziś dokumentami o dużym znaczeniu dla historii budowy miast polskich.

W publikacji niniejszej znajduje się około trzydziestu planów zamieszczonych w wyżej cytowanej pracy Kuncewicza. Znajduje to uzasadnienie nie tylko jako potrzeba pełnego przedstawienia zbioru, lecz również ze względu na pewne metodyczne braki pierwszej, niewątpliwie pionierskiej publikacji Kuncewicza. Występują one zarówno w opisie treściowym, jak i w metodzie opracowania planów do reprodukcji. W pracy Kuncewicza plany są z reguły niemal doprowadzone do schematów, w których pominięto tak istotne elementy przedstawione na oryginale, jak np. zabudowa lub podziały własnościowe.

Jan Zachwatowicz

Katalog niniejszy przedstawia pełny materiał zbioru historycznych planów miast polskich Zakładu Architektury Polskiej, z tym że jako górną granicę chronologiczną przyjęto dla planów rękopiśmiennych rok 1920, zaś dla planów powielanych technikami graficznymi lub drukarskimi — 1900. Wyeliminowano jedynie te przerysy, które z powodu zbyt niskiej szkieletowości utraciły wartość źródłową oryginału. Pominięto też przerysy doskonale znanych z innych źródeł planów Warszawy (Bacha, Tirregaille'a), wpasowanych na podkłady z okresu międzywojennego.

Opis planów jest na ogół zgodny z zasadami zawartymi w „Instrukcji o sposobie rejestrowania

źródeł kartograficznych”². Zrezygnowano jedynie z różnicowania planów mierzonych w świetle ramki lub w pełnych wymiarach arkusza skrótem „r” oraz zastosowano pisownię obecną przy podawaniu tytułu lub stanowiska autora planu.

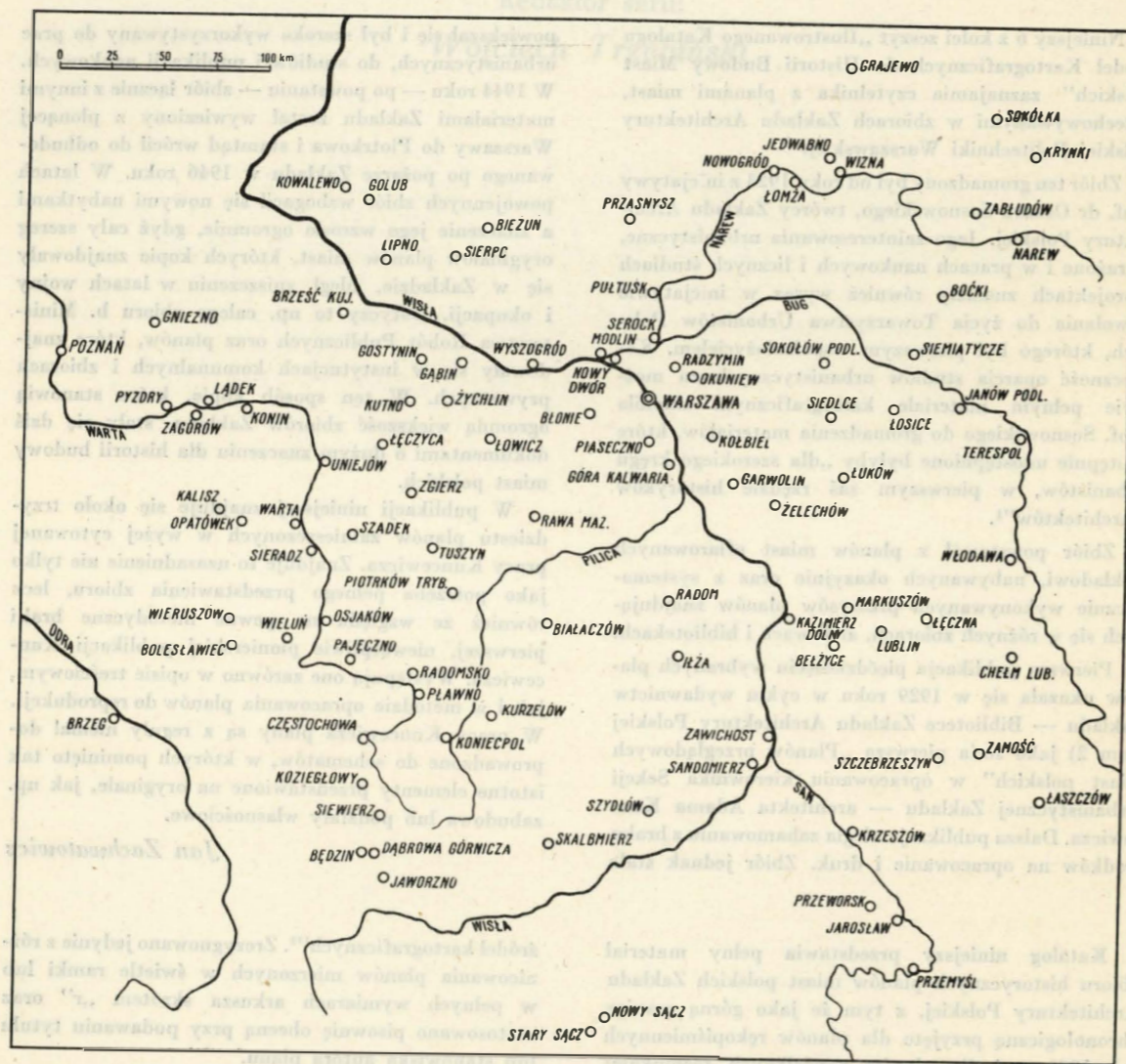
Przynależność administracyjną, według stanu z roku 1956, podano jedynie dla miast mniejszych niż powiatowe i tylko w wypadkach, kiedy nie wynikała ona z tytułu lub treści opisu.

Autorzy składają podziękowanie Kierownictwu Zakładu Architektury Polskiej oraz Kierownictwu Zakładu Historii Architektury i Urbanistyki PAN za liczne ułatwienia techniczne.

A. L., B. U.

¹ Ze wstępu do: A. Kuncewicz, *Plany przeglądowe miast polskich*, Warszawa 1929.

² Instytut Urbanistyki i Architektury, *Seria Prac Własnych*, z. 5, Warszawa 1952.

Rozmieszczenie miast, których plany zarejestrowane są w zeszycie VI

1

BELŻYCE

ZAP. U.I.47

[2. poł. XIX w. — przerys XX w.]

[Plan siedzib i gruntów miasta].

1 : 2100

autor i kopista nieznani.

rkps, kalka, ołówek; 39,0 × 55,4 cm

Wody; rynek, ulice; bloki budowlane; fragmentarycznie uwzględniona zabudowa zróżnicowana pod względem materiału; kościół, plebania; cmentarz żydowski; pola, ogrody bez podziałów własnościowych; projekt regulacji.

2*

BĘDZIN

ZAP. U.II.22

1823 r. [plan litografowany w 2. poł. XIX w.]

Plan Miasta Narodowego Będzina w Województwie Krakowskim obwodzie Olkuskim sytuowanego.

50 prętów miary [nowo] polskiej — 85 mm

[1 : 2500]

wyk. Mar.[ian] Potocki, geometra przysięgły w Król. Polskim; wydawca nieznany.

litografia jednobarwna; 68,8 × 61,3 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Czarna Przemsza; mosty, młyny wodne; znaczne fragmenty murów obronnych; zamek; rynek, ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; numery działek; zabudowa na oryginalnie zróżnicowana wg materiału i rodzaju własności; kościoły; cmentarz żydowski; grunty miejskie; projekt regulacji; w dolnym lewym rogu nota: *Zatarty napis*. Plan zatwierdzony przez KRSWiP, podpis i data pominięte przez kopistę.

¹Na kopii na lewo od planu legenda z okienkami na poszczególne kolory.

3

BIAŁACZEW¹

ZAP. U.II.15

1867 r. [przerys XX w.]

Pierworys pomiaru miasta Białaczewa - -

1 : 5000

wyk. Feliks Krodkiewski, geometra i Koronat Cyroński, rewizor patentowany pomiarów; kopista nieznany.

rkps, kalka, ołówek, kolor; 60,5 × 85,5 cm

Miasto: rynek; ratusz; ulice; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; karczma. Grunty miejskie: podziały własnościowe; nazwy ról; zabudowa; sieć drożna. Oryginał znajduje się w M.R.N. w Białaczewie.

Ponadto w zbiorach ZAP (sygn. U.I.146) znajduje się uproszczony przerys pierworysu pomiaru z r. 1886 (oryginał w AGAD w Warszawie).

¹ W r. 1956 w powiecie opoczyńskim.

4*

BIEŻUŃ¹

ZAP. U.III.46

1798 r., kopia 1825 r., przerys 1927 r.

Bieżuń — plan miasta z roku 1798 przerysowany w roku 1825.

20 prętów [reńskich] — 37,5 mm²

1 : 2000

autor i kopiści nieznani.

rkps, kalka, tusz; 94,0 × 87,5 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; wody i mosty; zamek z ogrodem i umocnieniami ziemnymi; drogi rolne; rynek i ulice; fragmentarycznie podziały własnościowe i zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół; cmentarz; projekt regulacji. Grunty miejskie bez podziałów własnościowych. Legenda oznaczeń graficznych wprowadzonych przez kopistę w miejsce barw oryginału. W 1927 r. oryginał znajdował się w Archiwum Skarbowym w Warszawie.

Schemat publikuje A. Kunciewicz, *Plany przeglądowe miast polskich*, Warszawa 1929, poz. 6.

¹ W r. 1956 w powiecie żuromińskim.

² Ponadto podziałka metryczna 1 : 2000 dodana przez kopistę.

[ok. 1915 r.]

Plan der Stadt Blonie.

1 : 5000

autor i wykonawca przerysu z odbitki fotolitograficznej nieznan; plan wykonany przez okupacyjne władze niemieckie

rkps, kalka, ołówek; 55,4 × 41,4 cm

Rzeka Rokitna; rynek; ratusz; ulice; bloki budowlane; kościół; cmentarz; bożnica; młyn parowy.

¹ W r. 1956 w powiecie pruszkowskim.

[1798—1806 r.]

*Situations — Plan von dem Markte zu Boczki woraus die beste Lage eines zu erbauenden Wachtgebäudes ersehen werden kan.*plan bez skali i podziałki
wykonał Hummel.

[1 : 450?]

rkps, papier, tusz, kolor; 40,3 × 43,5 cm

Rynek; wloty ulic; obudowa; kościoły — stary i nowy; odwach; kramy; poczta.

¹ W r. 1956 w powiecie bielsko-podlaskim

1824 r.

*Plan Siedzib Miasta Rządowego Bolesławca w Województwie Kaliskiem Obwodzie Wieluńskim położonego - -.*15 prętów miary polskiej na cal decymalny
wykonał W.[alenty] Górecki, geometra przysięgły.

[1 : 1500]

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 88,7 × 54,1 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Proсна; stawy; studnie; rynek; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; numery działek i budowli; zabudowa zróżnicowana wg materiału i rodzaju własności; parcele niezabudowane — wg sposobu użytkowania; kościoły; *zabudowania folwarczne Ekonomii Bolesławskiej*; projekt regulacji; *Wykład kolorów*.

Plan zrewidowany przez Bernharda, inż. kaliskiego 28.VII.1825 r. i poświadczony przez A. Grofego 24.III.[?] 1828 r. Zatwierdzony przez KRSWiP 18.IV.1828 r. (podpisał A. Sumiński).

Plan publikowali: 1. A. Kuncewicz, o. c., poz. 7 (schemat); 2. W. Kalinowski, St. Trawkowski, *Uwagi o urbanistyce i architekturze miejskiej Królestwa Kongresowego w pierwszej połowie XIX wieku*, „Studia i materiały do teorii i historii architektury i urbanistyki”, I, s. 90; 3. K. Wejchert, *Miasteczka polskie jako zagadnienie urbanistyczne*, Warszawa 1948, s. 69, 114 i 254.

[pocz. XIX w.], kopia 1837 r., przerys 1942 r.

Grundris von Brieg nebst Röhrenleitung.

40 prętów reńskich — 116 mm [≈ 3 cale decymalne reńskie]

[1 : 1333]

autor nieznany; z kopii Hermanna Wintshera (1837 r.) kopiował C. Sourit (1942 r.)

odbitka ozalidowa podklejona tekturą, kolorowana; 50,7 × 41,6 cm; egzemplarz poważnie uszkodzony.

Miasto w obrębie murów obronnych; bramy miejskie; rynek, ratusz i kramy; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe z numeracją działek; zabudowa zróżnicowana wg rodzaju własności; kościoły; koszary; sieć wodociągowa naniesiona na odbitkę.

[1. pol. XIX w.], przerys 1924 r.

Plan miasta Brześcia Kujawskiego.

plan bez skali i podziałki

[ok. 1 : 1500]

autor nieznany; przerys wykonał O. Sosnowski.

rkps, ołówek na kalce; 88,0 × 56,0 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka, mosty, fosa; zamek; rynek; ratusz; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościoły: farny i klasztorny dominikanek.

Na planie nota O. Sosnowskiego: *zapewne kopia oryginalnego planu niezupełnie dokładna.*

1913 r., kopia [przed 1917 r.]

Plan Gubernskiego Goroda Cholma.

50 sażeni na cal angielski

[1 : 4200]

wykonał Ziółkowski; kopista nieznan¹.

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 97,7 × 103,6 cm

Rzeka Uherka; kolej, rynek; ulice, ich nazwy w języku rosyjskim i później dopisane polskie; bloki budowlane, siedziby władz, urzędów oraz szkoły; katedra; cmentarze; projekt parcelacji i częściowo zabudowy terenów położonych na pn.-zach. od starego miasta za linią kolejową; projekt dzielnicy urzędniczej z siedzibą władz gubernialnych.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się plan niemal identyczny treściowo, różniący się opracowaniem graficznym (sygn. U.II.45).

¹ *Vykopirovka iz plana sostavlennago zemlemerom Ziulkovskim v 1913 g.*

[ok. 1890 r.]

Situacjonnyj plan Jasnogorskiego Čenstochovskogo Monastyrja.

6 sażeni — 25 mm

[1 : 504]

autor nieznany

rkps, papier, tusz, kolor; 65,9 × 52,6 cm

Plan przedstawia zabudowania klasztorne z umocnieniami. Oznaczono m. in.: kościół; budynki klasztorne i gospodarcze; zajazd; wjazd główny. Wieża główna wyróżniona kolorem.

1919 r. [przerys 1927 r.]

Plan -- miasta Częstochowy.

1 : 2500

autor i kopista nieznan

rkps, kalka, tusz, 2 sekcje¹; 59,7 × 86,0 i 59,0 × 78,5 cm

Rzeka, stawy; Jasna Góra z umocnieniami; Rynek Wieluński; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościoły i klasztory; cmentarz; parki i ogrody.

Oryginał był własnością Ministerstwa Robót Publicznych.

¹ *Plan zachodniej części miasta oraz Plan wschodniej części miasta.*

[po 1907 r.]

Plan Dąbrowy Górniczej i kolonii przyległych.

1 : 5000

autor nieznany

rkps, kalka, tusz; 97,8 × 45,5 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; hydrografia terenu; kolej i stacja, bocznic kolejowe; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; wodociągi; cmentarze; obiekty przemysłowe: 3 kopalnie (*Reden, Paryż, Koszelew*); *Zakłady Tampera*; 2 huty (*Bankowa* i *cynkowa*).

[2 pol. XIX w., przerys XX w.]

[Plan siedzib miasta Garwolina].

18 sażeni — 25 mm

[1 : 1512]

rkps, kalka, ołówek; 54,5 × 82,0 cm

Rzeka Wilga; rynek i rynek świński; ulice; bloki budowlane zróżnicowane wg materiału zabudowy; kościół; linie regulacyjne.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się plan Garwolina z ok. 1915 r. w skali 1 : 3000 (sygn. U.I.67).

[ok. 1915 r., przerys po 1920 r.]

Plan von der Stadt Gombin.

[ok. 1 : 4000]

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek, kolor; 55,3 × 35,8 cm

Strumyk, rowy, staw; rynek, ratusz; ulice; bloki budowlane; kościoły: katolicki i ewangelicki; synagoga; szkoły.

¹ W r. 1956 w powiecie gostynińskim.

1787 r. [plan litografowany ok. 1900 r.]

Mappa z położeniem samych Placów y Ogródów do Miasta Gniezna należące [!], które podług Dekretu Komisji Dobrego Porządku - - swoią długością i szerokością Wymierzone, odrysowane y Wykalkulowane - -¹.

plan bez skali i podziałki

[1 : 1750]

Wykonał Karol de Kirszenstein, geometra przysięgły i patentowany; wydał W. Decker w Poznaniu.

litografia barwna; 128,9 × 55,2 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzecznica, stawy, rowy, mosty; fragmenty murów obronnych, bramy; rynek, ratusz, odwach, wieża; ulice z wyróżnieniem brukowanych; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału, rodzaju własności i sposobu użytkowania; nazwiska właścicieli poszczególnych nieruchomości; katedra, fara, kościoły: św. Jana, św. Ducha, św. Mikołaja i św. Wawrzyńca; dzielnica żydowska; synagoga; cmentarze: katolicki i żydowski; wiatraki.

¹ Tytuł również w języku niemieckim.

[ok. 1800 r.], przerys 1937 r.

Coupon nach Relablisements Plan der Stadt Gnesen.

50 prętów duodecymalnych — 187 mm [≈ 7 cali duodecymalnych reńskich] [1 : 1008]

autor nieznany; przerys wykonany w Miejskim Biurze Pomiarów; podpisy kopistów nieczytelne

odbitka ozalidowa, tusz, ołówek; 73,7 × 55,8 cm

Plan obejmuje tereny starego miasta pomiędzy katedrą, kościołami luterańskim, franciszkańskim i farnym.

Rzeźba terenu — kreskowo; rynek; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; fragmentarycznie zabudowa; numeracja działek wg rejestru pomiarowego; kościoły i ich nazwy; synagoga; ogrody. Po 1945 r. kolorem czerwonym naniesiono aktualne linie regulacyjne, zaś ołówkiem czarnym podziały własnościowe (uzupełnienia te wykonano w Regionalnym Urzędzie Planowania Przemysłowego w Poznaniu).

1866 r. [przerys po 1920 r.]

[Plan siedzib miasta Golubia].

1 : 2500

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek; 34,4 × 37,0 cm

Rzeka Drwęca; ulice; bloki budowlane; fragmentarycznie podziały własnościowe; kościół farny. Przerys uproszczony z oryginału w Urzędzie Katastralnym w Toruniu.

Schemat planu publikuje A. Kunczewicz. o. c., poz. 19.

[pocz. XX w.]

Plan sytuacji miasta Gostynina.

[1 : 4200]

50 sażeni na cal angielski

autor nieznany

odbitka ozalidowa; 70,3 × 124,0 cm

Plan obejmuje siedziby i część gruntów miejskich.

Rzeka, rowy, stawy, mosty; zamek; rynek; ulice, drogi; bloki budowlane z oznaczeniem zasięgu zabudowy; kościół; cmentarz; ogrody; projekt regulacji i rozbudowy miasta.

1829 r. [przerys XX w.]

Plan sytuacyjny części miasta Góry Kalwarii.

[1 : 2100]

25 sażeni — 26,5 mm [≈ 1 cal angielski]

autor i kopista nieznani

odbitka ozalidowa; 45,8 × 65,0 cm

Plan obejmuje cały teren zabudowy miejskiej.

Rzeka Wisła, z rozlewiskami; zarys skarpy wiślanej; rynek; ratusz; jatki; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; kościoły; klasztor; plac wojskowy; zabudowa; projekt regulacji.

Publikuje A. Liczbiński, *Góra Kalwaria* - -, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1957, z. 3/4, ryc. 9

1869 r., przerys 1930 r.

Plan sytuacyjny osady Góry Kalwarii Powiatu Grójeckiego, Gubernii Warszawskiej.

1 : 5000

Wykonał Juszcakiewicz, geometra Warszawskiej Komisji Włościańskiej na podstawie planów: z r. 1822 — geometry Kazm. Michałowskiego i z r. 1825 inżyniera Szwejnberga¹; kopiował i opracował w r. 1930 B. Rudziński (ZAP).

rkps, kalka, ołówek, tusz, kolor; 44,0 × 63,0 cm

Rzeźba terenu — kreskowo (warstwice wprowadzone przez kopistę niezależnie od oznaczeń wcześniejszych); rzeka Wisła, hydrografia terenu; rynek, ratusz, jatki; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa (wyróżniono obiekty zabytkowe); kościoły: parafialny, mariański, kaplica św. Antoniego, kościół i klasztor bernardyński, zabudowania popijarskie (przytułek); bożnica; grunty rolne z podziałami własnościowymi. Legenda oraz opis pochodzenia planu i zmian dokonanych przez kopistę w zakresie opracowania graficznego.

Oryginał znajdował się w magistracie Góry Kalwarii.

¹ Błąd kopisty, recte Ignacy Sternberg, zastępca inżyniera województwa mazowieckiego.

1915 r. [przerys po 1920 r.]

Grajewo.

1 : 2000

wykonał Kalek, inżynier dyplomowany; kopiował Czudnowicz; plan kopiowany powtórnie w ZAP

rkps, kalka, ołówek; 55,4 × 68,1 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; linia kolejowa, stacja; rynek; ulice; bloki budowlane; zabudowa; kościół; synagoga; cerkiew; cmentarz żydowski; park dworski.

Przerys niedokończony.

[1824 r., kopia ok. 1850 r., kopia po 1923 r.]

[Przerys planu miasta Iłży].

67 prętów miary polskiej — 43 mm

wykonał [Wincenty Jarocki]; kopiował Karol Müller; kopiował F. Piaścik

[1 : 6700]¹

odbitka ozalidowa, kolor; 48,2 × 48,2 cm

Rzeka Łza; zamek; rynek; ratusz; ulice; ich nazwy; podziały własnościowe z numeracją działek; zabudowa (na przedmieściach zróżnicowana pod względem materiału); kościół; rodzaj własności gruntów.

Pozaodbitką barwną w zbiorach ZAP znajduje się matryca: kalka, tusz (sygn. U.II.55).
Przerys publikuje J. Tytko, *Iłża*, „Prace Geograficzne”, Nr 9, s. 172.¹ Na obu kopiach oprócz podziałki oryginału błędna skala — 15 prętów miary polskiej na ławkę [1 : 1500] wprowadzona przez K. Müllera.

[po 1818 r., kopia 2. poł. w. XIX, przerys po 1920 r.]

Janów Podlaski.

30 prętów nowo-warszawskich na cal decymalny

[1 : 3000]

autor i kopista nieznan

rkps, kalka, ołówek; 36,5 × 30,8 cm

Plan obejmuje teren zabudowy miejskiej.

Hydrografia terenu; rynek; ulice; bloki budowlane; podziały własnościowe; zamek; kościół.

1808 r. [przerys XX w.]

Mappa gruntów na mocy Komplanacy między J. O. X. - - Adamem Czartoryskim - - a Szl. Miastem Jarosławiem J. O. Xięcia dziedzicznym z drugiej strony dn. 3 go Lutego [1]807 roku podpisanej, tudzież innych gruntów w ograniczeniu przez Komplanację zawartą znajdujących się w roku 1808 sporządzona.

100 sążni wiedeńskich — 1 cal

[1 : 7200]

[wykonał K. Weissenbach]; kopista nieznan

odbitka ozalidowa, kolor; 126,2 × 80,5 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka San; miasto przedstawione szkicowo (rynek, ulice, bloki budowlane); grunta otaczające miasto zróżnicowane kolorem pod względem własności. Szczegółowy wykaz nieruchomości z podaniem ich powierzchni (wg odsyłaczy liczbowych). Przedmieścia i wsie opisane na planie. Oryginał w Muzeum Państwowym w Jarosławiu.

Reprodukcję fotograficzną części środkowej planu publikuje M. Borowiejska-Birkenmajerowa *Jarosław*, „Seria Prac Własnych Instytutu Urbanistyki i Architektury”, z. 24, s. 9.

[ok. 1910 r.]

Plan sytuacyjny wodociągu w Jaworznie [na podstawie planu katastralnego].

1 : 2880

odbitka ozalidowa, kolor; 67,8 × 137,3 cm

Plan obejmuje teren zabudowy miejskiej wraz z koloniami: Piechnik, Górniczą i Nową Wieliczką. Kolej, stacja; rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościół; cmentarz; kopalnie: *Jacek Rudolf* i *Fryderyk August*. Rozwój sieci wodociągowej od roku 1891 do 1910 naniesiony kolorem.

Plan był własnością Ministerstwa Robót Publicznych.

Schemat planu publikuje A. Kuncewicz, o. c., poz. 26 jako plan z 2. poł. XIX w.

1911 r., przerys 1927 r.

Jedwabno plan miasta - - .

1 : 2400

autor i kopista nieznan

rkps, kalka, tusz; 43,3 × 31,3 cm

Granice administracyjne miasta; rynek, ratusz; plac targowy; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; schematycznie zasięg zabudowy bloków; kościół.

Plan był własnością Ministerstwa Robót Publicznych.

¹ W r. 1956 w powiecie łomżyńskim.

1785 r., plan litografowany 1878 r. [przerys ok. 1920 r.]

Plan miasta Kalisza. Sekcja I - - .

200 łokci — 59,5 mm

[1 : 2000]

wykonał Politalski², geometra; kopiował i wydał litografią Ottomar Wolle, geometra przysięgły; kopiował z litografii w Miejskim Urzędzie Budowlanym w Kaliszu J[ózef] B. Kuczyński, geometra-pomocnik

odbitka ozalidowa, kolor; 60,4 × 56,5 cm

Plan obejmuje Stare Miasto wraz z Przedmieściami: Krakowskim i Wocławskim oraz dzielnicę żydowską.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Proсна, *Stara Rzeka* i rozlewiska, mosty, bród; zamek; mury miejskie, bramy i baszty; rynek ratusz, odwach i kramy; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa; poczta; kościoły i klasztory; synagoga; *kaplica grecka*; zajazdy; posągi świętych; ogród za zespołem budowli jezuickich.Publikują: 1. H. Münch, *Geneza rozplanowania miast wielkopolskich*, Kraków 1946, tabl. 19; 2. fragmentarycznie Wejchert, o. c., s. 117; 3. wzmiankuje Kuncewicz, o. c., poz. 21 (1), podając skalę 1 : 3000.¹ „Sekcja I” oznacza tu pierwszy z trzech opracowanych przez Wollega i litografowanych planów Kalisza — zob. niżej poz. 29 i 30.² na polecenie Komisji Dobrego Porządku.

1825 r., plan litografowany 1878 r., przerys 1923 r.

*Plan miasta Kalisza. Sekcja II - - .*45 prętów — 43 mm¹

[1 : 4500]

wykonał Bernhard, inżynier; kopiował i wydał litografią Ottomar Wolle, geometra przysięgły; przerys z litografii wykonał w Miejskim Urzędzie Budowlanym J[ózef] Br. Kuczyński, geometra-

-pomocnik

odbitka ozalidowa, kolor; 77,2 × 56,4 cm

Rzeka Proсна, starorzecze i rozlewiska, mosty; fragmenty murów obronnych; Rynek Główny, ratusz, odwach; Nowy Rynek; targowiska — końskie i świńskie; ulice, ich nazwy; na starym mieście — zabudowa, na przedmieściach — podziały własnościowe i zabudowa; rogatki; obiekty handlowe i przemysłowe; kościoły i klasztory; cerkiew; bożnica; cmentarze; Przedmieścia: Warszawskie, Chmielnik, Wrocławskie, Piskorzewie; *Pastwiska, błonia, łęgi*. W legendzie określono ważniejsze budowle; nota historyczna.

Wzmiankuje Kuncewicz, o. c., poz. 27 (2).

¹ Należy przypuszczać, że skala oryginału z 1825 r. wynosiła 1 : 1500.

1878 r., przerys 1926 r.

Plan dzisiejszego miasta Kalisza. Sekcja III - - .

1 : 4200

wykonał i wydał Ottomar Wolle, geometra przysięgły; kopię z litografii wykonał w Miejskim Urzędzie Budowlanym Józef Br. Kuczyński, geometra-pomocnik

odbitka ozalidowa, kolor; 79,4 × 56,0 cm

Zasięg terytorialny planu jest identyczny z poprzednim (poz. 29).

Rzeki Proсна i Swendrnia, przekopy z r. 1842 i 1873, mosty, tamy; fragmenty murów miejskich; Rynek Główny, odwach; Końskie targowisko; place św. Józefa i św. Mikołaja; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościoły i klasztory; synagoga; budynki władz administracyjnych, szkoły, urzędzenia komunalne. Park, *Ogród Angielski*.

1821 r., przerys 1925 r.

*Odryś z kopii planu przyszłego terytorjum miasta Kazimierza nad Wisłą - -*100 prętów chelmińskich — 70,5 mm¹

[1 : 6300]

wykonał Jan Kierłowicz, geometra; przerys z kopii wykonał T. Bocheński, geometra
odbitka ozalidowa; 115,0 × 90,7 cm

Plan obejmuje miasto i okolice.

Miasto przedstawione schematycznie: rynek, uli cęłoki budowlane, kolegiata, zamek. Grunta rolne zróżnicowane wg rodzaju własności; sieć dróg.

Oprócz planu wyżej opisanego w zbiorach ZAP (sygn. U.III.39) znajduje się inny przerys planu Kierłowicza wykonany w r. 1931 wg kopii z r. 1917. Na przerysie tym nie ujawniono nazwiska autora oryginału.

¹ Ponadto na planie błędna podziałka metryczna 1 : 5000 wrysowana przez kipiście.

[koniec XIX w., przerys ok. 1917 r.]

[Plan siedzib i części gruntów miasta].

1 : 2100

autor nieznany; kopiował Z.[dzisław] Kalinowski

rkps, kalka, ołówek; 61,5 × 71,0 cm

Rzeka Wisła, łachy wiślane, potok; zamek; rynek, ratusz; ulice; bloki budowlane; podziały własnościowe; zabudowa; kościoły.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się analogiczny plan o nieco większym zasięgu terytorjalnym w skali 1 : 6300 (sygn. U.II.105) oraz plan ok. 1 : 1000 opatrzony facsimile Z. Kalinowskiego, z oznaczeniem zniszczeń po I wojnie światowej i wartości zabytkowej niektórych budynków (sygn. U.II.145). Powyższe trzy przerysy zostały wykonane w związku z odbudową Kazimierza po zniszczeniach I wojny światowej.

1918 r.

Projekt zabudowania osady Kolbiel.

1 : 1100

wykonał B. Kunstetter

odbitka ozalidowa; 96,0 × 74,4 cm

Plan przedstawia teren siedzib miejskich.

Rzeka Świder, kanał, mosty; rynek; ulice; ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału i sposobu użytkowania; kościół; bożnica; budynki użyteczności publicznej; ważniejsze obiekty opisane na planie; projekt regulacji ulic i podziałów własnościowych; opis dozwolonego sposobu zabudowy dla poszczególnych ulic (materiał, ilość kondygnacji).

Schemat publikuje K un c e w i c z, o. c., poz. 30.

¹ W r. 1956 w powiecie mińsko-mazowieckim.

[przed 1916 r., przerys po 1920 r.]

Plan sytuacyjny miasta Koniecpola.

60 sażeni — 25 mm

[1 : 5040]

autor i kopista nieznani

odbitka ozalidowa; 39,2 × 31,7 cm

Rzeka Pilica, most; rynek; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; linie regulacyjne.

¹ W r. 1956 w powiecie radomszczańskim.

1796 r. [przerys XX w.]

Grundriss von der - - Stadt Konin werauf der in Monath Junij 1796 abgebrandte Theil dieser Stadt genau bemerkt ist.

[1 : 2000]

20 prętów reńskich — 38 mm

wykonał Dulitz; kopista nieznany

odbitka ozalidowa; 45,1 × 37,6 cm

Plan przedstawia teren siedzib miasta.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Warta, mosty, staw, studnie publiczne; zamek, fragmenty murów i bramy miejskie; rynek; ulice; podziały własnościowe; na terenach dotkniętych pogorzela zabudowa zróżnicowana pod względem rodzaju własności; miejsce spalonego i lokalizacja nowego ratusza; kościół; cmentarz.

Publikują: 1. M ü n c h, o. c., tabl. 26; 2. F. T ł o c z e k, *Miasteczka rolnicze w Wielkopolsce*, Warszawa 1955, s. 182.

1875 r. [przerys po 1920 r.]

Kowalewo [odręczny, uproszczony plan siedzib miasta].

1 : 1000

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek; ok. 72,0 × 51,0 cm; brzegi planu silnie wystrzępione

Rzeka, most; ulice; bloki budowlane ze zróżnicowaniem symbolami literowymi zabudowy zwartej, luźnej i terenów niezabudowanych. Z poszczególnych budowli naniesiono na plan jedynie kościelne (2 kościoły, plebania) oraz fragment murów miejskich.

Oryginał znajdował się w Urzędzie Katastralnym w Toruniu. Schemat publikuje K un c e w i c z, o. c., poz. 33.

¹ W r. 1956 w powiecie golubsko-dobrzyńskim.

1910 r. [przerys po 1920 r.]

Plan rozpołożenia ulic i kwartalow posada Kozegłowy Bendinskogo Uezda Petrokovskoj Gubernii.

[1 : 1512]

18 sażeni — 25 mm

wykonał inżynier architekt Bendinskogo uezda, Graždanskij inżynier (podpis nieczytelny); kopista nieznany

rkps, kalka, ołówek, kolor; 82,5 × 55,4 cm

Rzeka; rynek, ratusz; ulice; bloki budowlane; zabudowa; kościół; projekt regulacji.

Plan akceptowany przez władze budowlane gubernii Piotrkowskiej 31 marca 1910 r.

1899 r. [przerys po 1920 r.]

Plan mestečka Krinki - -

[1 : 1680]

20 sażeni w calu angielskim

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek, kolor; 109,3 × 96,7 cm

Rzeka, mosty. Na terenie miasta Krynek pokazano rynek, kramy, ulice, bloki budowlane, cerkiew, synagogę. Na terenie nowego miasta oraz osady leżącej na wsch. od centrum — ulice, bloki budowlane, podziały własnościowe i zabudowę.

Na tym samym arkuszu przerys planu Siemiaticz z 1912 r. 75 sażeni w calu angielskim [1 : 6300], zob. poz. 87.

Przerys fragmentu planu Krynek publikuje T. P. S z a f e r, *Ze studiów nad planowaniem miast w Polsce XVIII i pocz. XIX w.*, „Studia z Historii Budowy Miast”, Warszawa 1955, s. 53.¹ W r. 1956 w powiecie sokółeckim.

KRZESZÓW¹

[przed 1873 r.], przerysy [koniec XIX w.] i 1928 r.

ZAP. U.III.59

Krzeszów plan miasta - -.

1 : 725

wykonał Dorani; plan kopiowany był kolejno w Lubelskim Urzędzie Spraw Włościańskich, w Król. Pol. Biurze Porad Budowlanych oraz w ZAP

rkps, kalka, ołówek; 94,3 × 63,8 cm

Rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa.

¹ W r. 1956 w powiecie leżajskim.KURZELÓW¹[1823 r.², redukcja po 1920 r.]

ZAP. U.I.90

[Plan miasta] Kurzelów.

1 : 4000

wykonał [Marian Potocki²]; redukował³ J. Raczyński.

rkps, kalka, ołówek; 15,8 × 21,9 cm

Rynek, ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościół.

¹ W r. 1956 w powiecie włoszczowskim.² Datę i autorstwo oryginału ustalono na podstawie akt KRSW, 120 w AGAD w Warszawie.³ Z oryginału w podziale 15 prętów miary polskiej na cal decymalny (1 : 1500).

KUTNO

1826 r.

ZAP. U.II.75

Plan Miasta Prywatnego Kutna Jaśnie Wielmożnego Gliszczyńskiego Kasztelana - -.

[1 : 2500]

25 prętów miary polskiej na cal decymalny

wykonał Fr. Frösewitz, geometra rządowy

rkps, papier, tusz, kolor; 82,1 × 52,7 cm

Plan obejmuje siedziby miasta wraz z osadą Rataje.

Rzeka Ochnia, stawy, rowy, mosty; rynki: Stary, Nowy i Zduński; targowisko; ratusz; ulice,

ich nazwy; podziały własnościowe; numeracja działek i budynków; zabudowa zróżnicowana wg

materiału i rodzaju własności; parcele niezabudowane zróżnicowane wg sposobu użytkowania;

kościół; młyn wodny; wiatraki; stajnie wojskowe; lazaret.

Dokładność planu poświadczył I.[gnacy] Sternberg, inżynier woj. mazowieckiego, 21.X.1827 r.

Plan zatwierdziła KRSWiD 16 czerwca 1845 r., podpisał Badeni.

Schemat publikował Kunciewicz, o. c., poz. 35.

LĄDEK

1825 r.

ZAP. U.I.11

Plan Miasta Londku w Województwie Kaliskiem Obwodzie Konińskim położonego - -.

[1 : 1500]

15 prętów na cal dziesiętny

wykonał [Wawrzyniec] Ziółkowski, geometra przysięgły

rkps, papier, tusz, kolor; 58,0 × 30,2 cm

Rynek, ulice; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału i rodzaju

własności; numery działek; kościół; projekt regulacji.

Rewizji planu dokonał i poświadczył 5.III.1826 r. Bernhard, inżynier woj. kaliskiego. Zatwier-

dziła KRSWiP 24.V.1828 r., podpisał Sumiński, Radca Stanu.

Publikowali: 1. Münch, o. c., tabl. 33; 2. Kunciewicz, o. c., poz. 36 (schemat).

LIPNO

1880 r., przerys 1926 r.

ZAP. U.I.12

Plan miasta Lipna - - [fragment].

[1 : 4200]

50 sażeni na cal angielski

wykonał Erazm Dworzańczyk; przerys wykonany w ZAP

rkps, kalka, tusz, ołówek; 44,4 × 39,0 cm

Plan obejmuje siedziby i część gruntów miasta.

Rzeźba terenu — kreskowo; rynek; ulice; bloki budowlane; fragmentarycznie podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału; kościoły; bożnica; cmentarze: katolicki i żydowski; projekt regulacji.

Oryginał znajdował się w magistracie miasta Lipna.

Schemat publikuje Kunciewicz, o. c., poz. 37.

LUBLIN

[1845 r. — 1862 r.]¹

ZAP. U.III.9

Plan sytuacyjny części miasta Lublina, wskazujący położenie placów i Posiadłości Projektowanych pod budowę Gimnazjum.

[1 : 1500]

15 prętów miary nowopolskiej — 42,5 mm

autor nieznany

rkps, papier, tusz, kolor; 110,0 × 79,0 cm

Plan obejmuje Stare miasto oraz tereny leżące od niego na zachód i południe.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka, rowy; bramy miejskie: Krakowska, Grodzka i Trynitarzka; rynek, ratusz; ulice (niektóre nazwane); podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana wg materiału; siedziba Rządu Gubernialnego; szpital; katedra i inne kościoły; klasztory; plac musztry; projekt regulacji.

Zgodność z terenem poświadczył Luigi [!] Meyzer B[udowniczy] G[ubernialny].

¹ Luigi Meyzer, który poświadczył plan jako budowniczy gubernialny — zajmował to stanowisko w latach 1845—1862.ŁASZCZÓW¹

1845 r., 1868 r., przerys 1933 r.

ZAP. U.I.91

Plan sytuacyjny miasta Łaszczowa - -.

[1 : 2500]

25 prętów miary nowopolskiej na cal decymalny

wykonał w r. 1868 Karol Dankiewicz, geometra I klasy na podstawie planu z 1845 r.; kopiował Gracjan Budzanowski (ZAP)

rkps, kalka, tusz; 56,8 × 38,6 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Huczwa, mosty; bramy miejskie; rynek, ratusz; ulice zabudowa; fragmentarycznie podziały własnościowe; kościół, plebania; cerkiew; synagoga; browar; ogrody mieszczan i dworskie.

¹ W r. 1956 w powiecie tomaszowskim, woj. lubelskim.

ŁASZCZÓW

1867 r., przerys 1930 r.

ZAP. U.I.77

Łaszczów - - plan miasta - -.

1 : 2500

autor nieznany; kopiował T.J. (ZAP)

rkps, kalka, tusz; 31,4 × 30,3 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka, mosty; fragment umocnień ziemnych w północnej części miasta; rynek; ulice; fragmentarycznie podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół; cerkiew.

Plan miasta Łęczny.

200 sażeni — 124 mm [≈ 5 cali angielskich] [1 : 3360]

autor i kopista nieznani
odbitka ozalidowa; 66,2 × 50,0 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Wieprz; 3 rynki, ratusz; targowisko; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; ważniejsze budynki zróżnicowane wg materiału; odwach oficerski; łaźnia; browar; kościół; bożnica; cmentarze: katolicki, ruski i żydowski; projekt regulacji z określeniem budynków projektowanych i przeznaczonych do zburzenia.

¹ W r. 1956 w powiecie lubelskim.

Plan Sytuacyjny Miasta Łęczycy.

120 łokci warszawskich — ≈48 mm¹ [≈2 cale warszawskie] [1 : 1440]

wykonał Wnorowski²; kopiował M. Bystydzieński
litografia jednobarwna; 36,1 × 37,4 cm

Plan przedstawia miasto w obrębie fortyfikacji.

Rzeka Bzura, most, ruiny zamku; fortyfikacje; rynek ratusz; ulice; bloki budowlane; fragmentarycznie podziały własnościowe; kościoły; klasztor; koszary; szkoła. Legenda wymieniająca ważniejsze budowle w mieście.

Plan był własnością Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się szkic pomiarowy z r. 1919 w skali 1 : 6500, tuszem na kalce (sygn. U.I.106).

¹ Rysunek skali trudno czytelny.

² Zapewne Kazimierz Wnorowski S. R. Maiestatis Geometra Juratus (używał tego tytułu w r. 1806). Zob. kartoteka geometrów Oddz. Kartografii AGAD w Warszawie.

Plan m. Łomży - -.

20 prętów polskich na ławkę polską [1 : 2000]

autor nieznany; przerys wykonany w ZAP
rkps, kalka, tusz; 64,6 × 47,7 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Narew; 2 rynki; ulice; podziały własnościowe; zabudowa z oznaczeniem materiału; katedra; 3 kościoły; klasztor; bożnica.

Oryginał znajdował się w r. 1934 w Towarzystwie Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Publikuje Wejchert, o. c., s. 125.

[Plan miasta] Łosice.

30 prętów miary nowopolskiej na cal decymalny [1 : 3000]

autor i kopista nieznani
rkps, kalka, tusz; 26,2 × 19,8 cm

Rzeka, mosty, stawy; 3 rynki; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościół; projekt regulacji.

Plan Łowicza wykazujący rozpozowanie szczegółowe wszelkich budowli - -

[1 : 2000]

20 prętów miary polskiej — 42,5 mm
Wykonał K.B.¹

rkps, papier, tusz, kolor; 76,7 × 52,5 cm

Rzeka Bzura, kanały, mosty, stawy; zamek; rynki: Stary i Nowy, ratusz i odwach; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału i rodzaju własności; numeracja nieruchomości; kościoły i klasztory; cmentarz; *Pole Marsowe*; folwark pomisjonarski; ogrody.

Plan pochodzi ze zbiorów Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się przerys tego planu, kalka, tusz (sygn. U.II.44).

K. Wejchert, o. c. publikuje przerys uproszczony (s. 185) oraz dwa fragmenty: okolice rynków Starego i Nowego (s. 131).

¹ Plan sygnowany skrótem: Wy: K.B. pod kartuszem tytułowym.

Plan sytuacyjno-regulacyjny m. Łowicza [z przedmieściem Bratkowice].

[1 : 1500]

15 prętów miary polskiej na cal decymalny
autor i kopista nieznani¹

rkps, kalka, tusz; 110,8 × 171,5 cm

Rzeka Bzura, kanały, mosty, stawy; zamek; Rynki: Stary i Nowy, ratusz, odwach, jatki; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościoły i klasztory; *nowa austeria*; cmentarz; *Pole Marsowe*; *Ogród spacerowy*; projekt regulacji.

W r. 1933 oryginał znajdował się w Zarządzie miasta Łowicza.

¹ por. plan Łowicza kopiowany przez Viebiga w r. 1827 u Kalinowskiego i Trawkowskiego, o. c., s. 89, ryc. 29.

[Ł u k ó w].

[ok. 1 : 2400]

250 sażeni — 220 mm

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek; 73,5 × 55,0 cm

Plan przedstawia teren siedzib miejskich.

Stawy; rynek, koński rynek; ulice; bloki budowlane; kościół parafialny; cerkiew; bożnica; kolory oryginału oznaczone na przerysie skrótami literowymi.

[Plan m. Markuszowa].

[1 : 1250]

Plan bez skali i podziałki

[wykonał Jan Gomulicki, geometra patentowany]²

rkps, papier, tusz, kolor; 58,7 × 58,1 cm

Rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe; numery działek; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół; stara poczta; karczma; cmentarz.

Zachowany fragment jest połową planu. Część druga zawierająca legendę i metrykę planu zaginęła podczas II wojny światowej.

Wzmiankuje Kuncewicz, o. c., poz. 41.

¹ W r. 1956 w powiecie puławskim.

² Datę i autora ustalono wg Kuncewicza, o. c., poz. 41.

Pierworys pomiaru miasteczka Markuszów - -

1 : 1000

wykonał Zygmunt Bucholec, geometra przysięgły II klasy
odbitka ozalidowa; 135,2 × 85,9 cm

Rzeźba terenu — warstwicowo; rynek; ulice; podziały własnościowe z numerami rejestru pomiarowego; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału i rodzaju użytkowania; kościół św. Ducha. Oryginał był własnością Ministerstwa Robót Publicznych.

Publikuje K u n c e w i c z, o. c., poz. 41, jako plan z 1918 r.

Plan de la place de Modlin et de ses environs avec projets des fortifications.

200 toises — 89 mm [≈ 40 linii]

wykonał [J.Ch.] Mallet, *Le Colonel Directeur du Génie*

[1 : 4320]

rkps, papier na płótnie, tusz, kolor; 127,0 × 101,0 cm

Rzeki Wisła i Narew; hydrografia terenu; rzeźba terenu — walorem; lasy; projekt umocnień i zabudowy wnętrza twierdzy; Obwarowania i zabudowa arsenału w Kazuniu. Szkicowy plan Nowego Dworu (rynek, ulice, bloki budowlane). Szczegółowa legenda.

Ponadto w zbiorach ZAP (sygn. U.III.68) znajduje się arkusz przedstawiający przekroje urządzeń obronnych, wykonany również przez Malleta w r. 1811, zatytułowany *Feuille de Profils concernant le Projet des fortifications de la Place de Modlin*; rkps, papier na płótnie, tusz, kolor; 52,3 × 130,5 cm

Publikuje K a l i n o w s k i i T r a w k o w s k i, o. c., s. 83.

¹ W r. 1956 w powiecie nowodworskim, woj. warszawskim.*Plan der Stadt Narew.*

1 : 4000

wykonał C. Hönsch

rkps, kalka, ołówek, kolor; 33,8 × 55,5 cm

Plan przedstawia teren siedzib miejskich.

Rzeka Narew, mosty; rynek; ratusz; ulice; zabudowa; kościół; cerkiew; poczta; szpital; szkoła ruska; stary cmentarz polski; stary cmentarz ruski.

¹ W r. 1956 w powiecie hajnowieckim.*Szkic zabudowań m. Nowogrodu.*

plan bez skali i podziałki

autor nieznany; kopiował M. Lisicki

[ok. 1 : 1500]

rkps, kalka, ołówek, kolor; 46,5 × 54,8 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rynek, rynek koński; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; kościół; synagoga; stara szkoła żydowska; elementy projektu regulacji.

Na planie uwaga: *Kopia z oryginału wykonanego przez władze okupacyjne. Napisy tłumaczone z niemieckiego. Łomża, 20.I.1929 r. Kierownik P.B.O. w Łomży N. Czajkowski.*¹ W r. 1956 w powiecie łomżyńskim.*Lageplan von Nowy—Dwór (Neuhof).*

[1 : 3300]

plan bez skali i podziałki

autor nieznany; plan wykonany przez niemieckie władze okupacyjne

odbitka ozalidowa; 43,3 × 40,5 cm

Plan przedstawia teren zabudowy miejskiej pomiędzy Narwią a linią kolejową.

Rzeka Narew, rynek, ratusz; ulice, ich nazwy w języku niemieckim; bloki budowlane; zabudowa; kościoły: katolicki oraz ewangelicki z cmentarzem grzebalnym; synagoga.

¹ Zob. też plan Modlina z r. 1811, poz. 56.

1804 r., kopia 1812 r., przerys 1933 r.

[Nowy Sącz — plan siedzib miasta].

[1 : 1476]

20 $\frac{6}{12}$ sążnia [wiedeńskiego] na 1 cal

wykonał Philip Anton Moschorosch, inżynier powiatowy; kopiował Schwartz; przerys wykonał B. Guerquin (ZAP)

rkps, kalka, ołówek; 62,6 × 47,1 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeki Dunajec i Kamienica; fragmenty murów miejskich; rynek; ratusz; ulice, ich nazwy w języku niemieckim; podziały własnościowe; zabudowa; kolegiata; kościół premonstrantów; bożnica; ogrody.

W r. 1933 plan znajdował się w magistracie Nowego Sącza.

Lageplan von Okunjew.

[1 : 3300?]

autor nieznany. Plan wykonany przez niemieckie władze okupacyjne

rkps, kalka, ołówek, kolor; 28,0 × 26,8 cm

Rzeka Sasa; rynek; ulice, ich nazwy; schematycznie zasięg zabudowy; kościół, plebania; szkoła; cmentarz katolicki i żydowski.

Ponadto w zbiorach ZAP przerys tego samego planu: kalka, ołówek, z opisem w języku polskim (sygn. U.I.4).

¹ W r. 1956 w powiecie wołomińskim.*Opatówek plan miasta - -*

[1 : 1500]

15 prętów na cal dziesiętny

[wykonał L. Lubicz-Orłowski, nadkonduktor drogowy]²; przerys wykonano w ZAP

rkps, kalka, tusz; 79,6 × 48,9 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Cienia, rowy, mosty, staw; pałac, oficyna pałacowa; rynek; ratusz; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe, numery działek; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału i rodzaju własności; kościół parafialny; browar; zabudowania folwarczne; cmentarze: nowy i stary; projekt regulacji z oznaczeniem regulacji już dokonanej. Oryginał znajdował się w Archiwum Skarbowym w Warszawie.

Publikują: 1. K u n c e w i c z, o. c., poz. 46 (schemat); 2. M ü n c h, o. c., tabl. 44.

¹ W r. 1956 w powiecie kaliskim.² Nazwisko autora planu ustalono wg A. K u n c e w i c z a, o. c., poz. 46.

1918 r., przerys 1926 r.

Miasteczko Ossyaków Wojewódz. Łódzkie Starostwo Wieluńskie. Odręczny plan sytuacyjny.

1 : 2000

wykonał Jan Majcherski, technik pomocnik taksatora; przerys wykonał A. Kuncewicz (ZAP) rkps, kalka, ołówek; 55,4 × 49,6 cm

Plan obejmuje siedziby miasta.

Rzeka Warta, kanał, mosty, glinianki; rynek; plac targowy; ulice, ich nazwy; szkicowo podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół; 2 bożnice; cmentarz.

Schemat publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 47.

[przed 1916 r., przerys po 1920 r.]

Plan sytuacyjny osady Pajęczno.

70 sażeni — 98 mm

[1 : 1500]

autor i kopista nieznan

odbitka ozalidowa; 53,2 × 37,0 cm

Rzeka, mosty; rynek; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; kościół, plebania; bożnica; projekt regulacji.

¹ W r. 1956 w powiecie radomszczańskim.

[ok. 1915 r.]

Lageplan von Piazeczno.

[1 : 5000]

autor nieznan; plan wykonany przez niemieckie władze okupacyjne.

rkps, kalka, tusz, kolor; 23,3 × 33,0 cm

Rzeczka Jeziorna; rynek, ratusz; ulice, ich nazwy; linia i stacja kolei wąskotorowej; bloki budowlane; kościół; klasztor; cmentarz.

1824 r. [redukcja XIX w., przerys 1945 r.]

Plan miasta obwodowego Piotrkowa wraz z Jurydyką Wielką Wsią i Żydowskim Miastem.

50 sażni — 25 mm

[1 : 3600]

wykonał Wilhelm Bergemann, geometra; redukował E. Rembek¹; kopiował E. Budlewski

rkps, kalka, tusz; 53,0 × 55,2 cm

Stawy; mury obronne; zamek Starogrodzki; rynek, ratusz; Nowy Rynek; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; kościoły; klasztory; cmentarze; folwarki; przedmieścia.

Publikowany w przerysach: 1. *Zabytki sztuki w Polsce — powiat piotrkowski*, Warszawa 1950, s. 155—156; 2. W K alinowski, H. Rutkowski, *Piotrków Trybunalski, „Ochrona Zabytków”*, 1954, z. 2; 3. K. M. Piechotkowie, *Bożnice drewniane*, Warszawa 1957, s. 12; 4. H. Rutkowski, *Zamek w Piotrkowie, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”*, 1958, z. 2, s. 156 (fragmentarycznie).¹ Z oryginału 1 : 1500, który w r. 1955 znajdował się w Archiwum Państwowym w Piotrkowie (zb. kartogr. 1). Zob. wzmiankę w: J. Fijałek, A. Tomczak, St. Trawkowski, *Katalog planów miast w zbiorach Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Łodzi*, Warszawa 1955, poz. 30.Inny egzemplarz planu W. Bergemanna w skali 1 : 1500 publikują J. Kazimierski i D. Warecka, *Katalog planów miast w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, cz. I, Warszawa 1953, poz. 24.

1824 r., wyrys 1926 r.

Plan miasta z r. 1824 zatwierdzony w r. 1827.

[1 : 1500]

15 prętów miary nowopolskiej na cal dziesiętny [wykonał Wilhelm Bergemann]¹; kopista nieznan

rkps, kalka, tusz; 92,6 × 101,1 cm

Plan jest przerysem części środkowej oryginału o większym zasięgu i przedstawia teren starego miasta wraz z przedmieściami.

Rzeźba terenu — kreskowo; stawy, rowy; zamek Starogrodzki; fragmenty murów obronnych; Rynek Stary i Nowy, ratusz; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; numery działek; kościół farny; zespoły klasztorne: bernardynów, dominikanek, dominikanów, pijarów, franciszkanów; bożnica; cmentarze: katolicki i ewangelicki; dzielnica żydowska; nazwy przedmieść; folwark; linie regulacyjne.

W r. 1926 oryginał znajdował się w Muzeum Ziemi Piotrkowskiej.

Schemat publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 52, jako plan z r. 1827.

¹ Por. wyżej, poz. 66.

przed 1882 r., przerys 1927 r.

Piotrków. Plan miasta sprzed 1882 r.

[1 : 2520]

[wykonał Pliski, mierniczy, uzupełnił Z. Kulakowski]

rkps, kalka, tusz; 67,2 × 72,7 cm

Kolej, stacja; rynki; ulice; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana według materiału. Kościoły, bożnica i cerkiew wyróżnione graficznie; cmentarz.

W r. 1927 oryginał znajdował się w magistracie miasta Piotrkowa.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się oleat z projektem regulacji z r. 1882 wykonanym na tym samym planie (sygn. U.III.2).

Wzmiankuje Kuncewicz, o. c., poz. 52 (1).

[2. poł. XIX w.], 1911 r. [przerys z kopii po 1923 r.]

Plan m. Piotrkowa [wykonany] w r. 1911 na zasadzie zatwierdzonego planu regulacyjnego i uzupełniony.

[1 : 4200]

250 sażeni — 125 mm

autor nieznan; kopiował i uzupełnił w r. 1911 Z. Glice; autor przerysu nieznan

rkps, kalka, ołówek; 44,5 × 58,2 cm

Plan obejmuje teren ograniczony od zachodu i południa liniami kolejowymi, od północy — cmentarzami i od wschodu dzielnicą żydowską.

Rzeka Strawa, mosty; linie kolejowe; rynek; place; ulice; fragmentarycznie zabudowa (tylko budynki murowane); kościoły i klasztory; cerkiew; synagoga; cmentarze.

[przełom XIX i XX w., przerys po 1920 r.]

Plan sytuacyjny osady Pławno.

[1 : 2520]

30 sażeni — 26 mm

autor i kopista nieznan

odbitka ozalidowa; 31,6 × 29,6 cm

Rzeka Warta, most; ulice, ich nazwy; bloki budowlane; kościół; bożnica; szkoła; projekt regulacji.

¹ W r. 1956 w powiecie radomszczańskim.

1780 r., plan litografowany 1933 r.

Mappa Generalna Miasta IKM Poznania i Przedmieściów do niego należących tudzież Miasteczków i Jurysdykcjów jemu przyległych - - w czasie prześwietney Komissyi Dobrego Porządku - - ułożona i wymiarkowana - -

1 : 6830

wykonał Karol Grund, geometra przysięgły; kopiowali St. Chojnacki i Szarata w Wydziale Rozbudowy Miasta; plan litografowany w planografii Rozynka w Poznaniu

litografia jednobarwna; 2 sekcje 65,7 × 88,0 cm oraz 2 sekcje 69,5 × 88,0 cm (brak sekcji lewej górnej)

Plan przedstawia siedziby i grunta miejskie.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Warta, jej odnogi. Na Starym Mieście oznaczono mury obronne. bramy, zamek; rynek, ratusz, zabudowę wnętrza rynku; ulice; bloki budowlane; kościoły; na Przedmieściach — ulice; podziały własnościowe; zabudowę; nazwy przedmieść; podziały własnościowe ról miejskich; łąki; pastwiska. Ważniejsze budowle wymienione w legendzie.

Plan zatwierdziła Komisja Dobrego Porządku 19 sierpnia 1780 r. podpisał K[azimierz] Raczyński, przewodniczący. Kopię poświadczył w grudniu 1933 r. inżynier Czarn [...], decernent Wydziału Rozbudowy (podpis częściowo nieczytelny).

Publikują: T. Ruszczyńska, A. Sławska, Poznań, Warszawa 1953, s. 58.

1916 r. [przerys po 1920 r.]

Plan miasta Przasnysza.

1 : 5000

autor i kopista nieznan; plan wykonany przez niemieckie władze okupacyjne.

rkps, kalka, tusz; 36,7 × 32,6 cm

Rzeka Węgiełka, mosty; rynek, ratusz; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa; kościoły i klasztory; cerkiew; bożnica; cmentarze: katolicki, prawosławny i żydowski. Przed 1939 r. oryginał był własnością Ministerstwa Robót Publicznych.

Publikują: 1. Kuncewicz, o. c., poz. 55 (schemat); 2. Wejchert, o. c., s. 82.

1852 r. [przerys po 1923 r.]

Plan Przemysła z 1852 roku.

40 sążni (klafter) na cal [wiedeński]

kopista nieznan

1 : 2880¹

rkps, kalka, tusz; 103,6 × 65,0 cm

Przerys obejmuje 4 sekcje planu katastralnego, przedstawiające miasto wraz z przedmieściami. Rzeka San, mosty; zamek; rynek, ratusz; ulice (na terenie starego miasta z nazwami); podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana wg materiału; kościoły i klasztory; bożnica; nazwy przedmieść; projekt regulacji i — na przedmieściach — parcelacji; projekt lokalizacji nowego mostu na Sanie.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się ozalidowa odbitka tej samej matrycy częściowo kolorowana (sygn. U.III.3).

¹ Na planie oprócz podziałki oryginału podziałka metryczna dodana przez kopistę.

1896 r. [przerys po 1923 r.]

Plan sytuacyjny miasta Przeworska.

skala metryczna wyrysowana przez kopistę

wykonał¹ Z. Bigo

1 : 1440

rkps, kalka, tusz, kolor; 101,0 × 83,5 cm

Rzeka Mleczka, stawy, mosty; rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe; zabudowa z oznaczeniem materiału; kościoły; klasztor bernardynów; cerkiew; ogrody; częściowo granice miasta. Oryginał znajdował się w magistracie miasta Przeworska.

Schemat publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 56.

¹ Na podstawie map katastralnych.

1803 r., przerys 1926 r.

Plan dawniej Biskupiego, teraz Królewskiego miasta Pułtuska - -

[1 : 1500]

15 prętów na cal decymalny

autor nieznan; przerys wykonany w ZAP

rkps, kalka, tusz; 89,0 × 157,5 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Narew i jej odnogi, mosty, młyny, ostrogi; pałac biskupi; rynek, ratusz, odwach; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana wg rodzaju własności, sposobu użytkowania i materiału; numery działek; nazwiska właścicieli działek położonych poza obrębem wyspy; kościoły; klasztory; cegielnie; ogrody; stodoły; nanie-siony projekt regulacji.

Przed 1939 r. plan był własnością magistratu miasta Pułtuska.

Schemat fragmentu publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 59.

[1824 r.]¹

Plan Siedzib Miasta Pызdr - -

[1 : 1500]

15 prętów miary polskiej na cal decymalny

wykonał i kopiował Gaszyński, mierniczy rządowy w Król. Polskim

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 95,8 × 82,9 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Warta, strumienie: Flissa i Żyłka, mosty, stawy, zarys fosy; Rynek i Mały Rynek; ulice (nazwana tylko ul. Słupecka); podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału i rodzaju własności; numery działek; kościół farny; klasztor; franciszkański; projekt regulacji.

Plan oryginalny zrewidował 14.VI. 1826 r. Bernhard, inżynier wojewódzki. Zatwierdziła KRSWiP 19.I.1829 r., podpisał A. Sumiński, Radca Stanu.

Schemat publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 60.

¹ Datę ustalono na podstawie akt KRSW, 124 w AGAD w Warszawie.

[2. pol. XVIII w.]

Plan de Radom.

[1 : 7200?]

autor nieznan¹

rkps, papier, tusz, kolor; 32,5 × 22,9 cm

Rzeka Radomka, tereny podmokłe; mury obronne z bramami; rynek; ulice; bloki budowlane; kościoły: farny, pijarski, św. Leonarda, bernardynów i św. Piotra; osada *Le vieux Radom* (Stare Miasto) z kościołem. Grunty otaczające miasto oznaczone konwencjonalnie.

¹ W zbiorach ZAP znajdują się plany: Zabudowa sygn. U.I.73 poz. 128 i Kowna, rysowane tą samą ręką i pochodzące z tego samego zbioru.

1821 r., kopia 1824 r., przerys 1941 r.

Plan Sytuacyjny Miasta Woiewódzkiego Radomia - -

[1 : 1500]

15 prętów miary polskiej na cal decymalny

wykonał Ignacy Ebertowski, inżynier woj. sandomierskiego; kopiował Piotr Luzecki; przerys wykonany w Zarządzie Miasta Radomia A. Szymanowski

odbitka ozalidowa; 86,3 × 125,9 cm.

Rzeczka, mosty; Góra św. Piotra dawniej cmentarz; fragmenty fosy; tereny po obwarowaniach; rynek; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa (na oryginalnie zróżnicowana kolorami pod względem materiału i rodzaju własności); kościoły i klasztory; tereny zielone.

Podczas sporządzania przerysu w r. 1941 opuszczono linie regulacyjne. Zgodność kopii z oryginałem stwierdził Ignacy Ebertowski 11.IV.1824 r.

Oryginał w Miejskiej Radzie Narodowej w Radomiu.

Fotografię barwnej kopii publikuje W. Kaliński, *Rozbudowa Radomia w latach 1815—1830*, „Studia z Historii Budowy Miast”, Warszawa 1955, s. 154.

[koniec XIX w.], przerys 1926 r.

Plan miasta Radomska.

30 sażeni na cal angielski

[1 : 2520]

autor nieznany; Kopista Orzechowski (ZAP)

rkps, kalka, tusz; 101,0 × 97,7 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; hydrografia terenu; kolej, stacja; rynek; ulice, ich nazwy; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału oraz rodzaju własności i użytkowania; kościoły; klasztor cmentarz; wiatraki; projekt regulacji.

Przed 1939 r. oryginał znajdował się w magistracie miasta Radomska.

Schemat publikuje Kunciewicz, o. c., poz. 62.

[ok. 1843 r.]

Plan Sytuacyjny Części Miasta Radzymina, wskazujący miejsce na Budowę Gmachu przeznaczanego na Instytut dla Nauczycieli Wiejskich².

15 prętów warszawskich [= nowopolskich] — 43 mm

[1 : 1500]

autor nieznany

rkps, papier na płótnie, tusz, kolor; 59,3 × 48,5 cm

Hydrografia terenu; rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; odwach; szpital; założenia ogrodowe; projekt lokalizacji Instytutu i regulacji miasta. Przerys uproszczony publikuje Wejchert, o. c., s. 130.

¹ W r. 1956 w powiecie wołomińskim.² Wzniesionego przez A. Corazzię w 1843 r.

1817 r., 1829 r. [kopia 1909 r.]

Plan Miasta Rawy podług oryginału z r. 1817 z wszelkimi szczegółami oznaczony i narysowany w roku 1829 - -.

10 prętów reńskich — 37 mm

[1 : 1000]

oryginał wykonał Saltzer w 1817 r.¹, przeróbkę — S. Smolikowski, elew KRSWiP w 1829 r.²

rkps, papier, tusz, kolor; 108,0 × 150, 0 cm

Plan obejmuje teren miasta z miastem żydowskim i folwarkiem Fawory oraz częściowo grunta miejskie.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Rawka, mosty, stawy, strumyki; zamek; rynek, koński rynek, ratusz, kramy; ulice; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału i rodzaju własności; kościoły i klasztory: browary; cmentarz; tereny zielone; projekt regulacji ulic i koryta Rawki.

Oryginał zatwierdziła KRSWiP 27.X.1828 r., podpisał Radoszewski, Radca Stanu, Dyrektor Generalny. Zgodność kopii z oryginałem poświadczyli J.Colberg ok. 1820 r.³ oraz 10.I.1909 r. Januariusz Władysław Starzyński, geometra przysięgły.Publikują: 1. Kunciewicz, o. c., poz. 63 (schemat); 2. W. Kalinowski i St. Trawkowski, *Przebudowa Rawy Mazowieckiej w okresie konstytucyjnym Królestwa Polskiego*, „Studia z Historii Budowy Miast”. Warszawa 1955, s. 191; 3. K. Wejchert, o. c., s. 135.¹ Por. Kalinowski i Trawkowski, o. c., s. 205, przypis 32.² Wg kopii wykonanej pod kierunkiem J. Colberga ok. 1820 r.³ Kopista umieścił na planie błędną datę 10 września 1909.

1823 r., kopia niedatowana.

Brullion Mappy Territorium miasta Rawy - -.

[1 : 10 000]

100 prętów miary polskiej na cal dziesiętny

wykonał S. Radecki, geom[etra] przysięgły; kopista nieznany

rkps, papier, tusz; 68,0 × 122,5 cm

Plan przedstawia grunty miejskie (teren miasta nie opracowany).

Wody; grunty z podaniem nazw; sieć drożna i nazwy dróg; numery rejestru pomiarowego. Specyfikacja gruntów wg rodzaju użytkowania i własności z podaniem ich powierzchni. Projekt regulacji podziałów własnościowych. Miasto żydowskie; *Anielska Góra*.

Rewizję poświadczyl 8.12.1824 r. I.[gnacy] Sternberg, inż[ynier] w[o]jewództwa mazowieckiego.

Fragment *Anielska Góra* publikują Kalinowski i Trawkowski, o. c., s. 185.

1825 r.

Plan osady Sukienniczej w Mieście Rawie z częścią miasta przyległą [!] teź Osadzie.

[1 : 1500]

15 prętów miary nowopolskiej z ławki

wykonał Jan Leśniewski, Geometra Przysięgły

rkps, papier, tusz, kolor; 59,5 × 95,0 cm

Plan obejmuje część miasta, tereny na wschód od rynku oraz folwark Fawory.

Rzeka Rawka, *Nowe koryto Rzeki*, staw; rynek, rynek koński; ulice z nazwami; podziały własnościowe istniejące i projektowane wraz z numeracją; zabudowa z oznaczeniem materiału i rodzaju własności; ogrody; łąki; linie regulacyjne ulic; *Regestr pomiarowy Nowey Osady*.

Reprodukcję fotograficzną publikują Kalinowski i Trawkowski, o. c., s. 192.

[pocz. XIX w., przerys po 1950 r.]

[Sandomierz plan miasta].

1 : 3480

autor nieznany; kopiował W. Kalinowski

rkps, kalka, ołówek; 27,2 × 38,9 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Wisła; zamek; mury miejskie; rynek, ratusz; ulice; bloki budowlane z oznaczeniem zasięgu zabudowy przyrynkowej; kościoły i klasztory (również poza murami miasta); przedmieścia.

Oryginał w Archiwum Diecezjalnym w Sandomierzu.

1811 r., przerys 1937r.

Plan de la place de Serock, dans l'état actuel, avec les nouveaux projets.

[1 : 2520]

35 [toises] — 26,5 mm [≈ 1 pouce]

autor nieznany; oryginał planu podpisał [J.Ch.Mallet], *Le Colonel Directeur du Génie*,11.III.1811 r.¹; przerys wykonał P. Bohdziewicz

rkps, kalka, ołówek, kolor; 73,1 × 47,4 cm

Rzeźba terenu — natężeniem barwy; rzeki Bug i Narew, strumienie, tereny podmokłe; most; projekt fortyfikacji; obiekty wojskowe; zabudowa miejska potraktowana bardzo pobieżnie; kościół. Grunta poza obrębem fortyfikacji — konwencjonalnie. W r. 1937 oryginał znajdował się w AGAD w Warszawie, Akta Komisji Rządowej Wojny.

¹ W przerysie podpis pominięto zastępując go znakiem (—). Nota na planie: *Direction du Génie. Exercice de l'an 1811* świadczy, że Mallet nie był autorem planu, a tylko potwierdził przyjęcie wykonanego zadania.

1854 r.

Pierworys Pomiaru Szczegółowego Siedzib miasta Powiatowego Siedlec - - .

15 prętów miary polskiej na cal decymalny [1 : 1500]

wykonał Wawrzyniec Małachowski, geometra przysięgły i patentowany¹
rkps, papier na płótnie, tusz, kolor, miejscami widoczny podrys ołówkowy; 4 sekcje — każda ok. 54,0 × 54,0 cm
Plan obejmuje teren na północ od dzisiejszej linii kolejowej. Rzeźba terenu — fragmentarycznie — kreskowo; stawy, rowy, tereny podmokłe; rynek, ratusz, odwach; *Rynek Targowy*; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; numery nieruchomości; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału; pałac; kościół; kaplica Ogińskich; więzienie; plac wojskowy; rów wyznaczający granicę siedzib miasta.

Rewizja planu poświadczona przez Członka Rady Budowniczej Habicha 1.IX.1855; plan zatwierdzony przez KRSWiD 9.III.1860, podpisał Biernacki, Radca Stanu.

Schemat publikuje Kunczewicz, o. c., poz. 67.

¹ Kierował on pracami pomiarowymi i podpisał plan z zaznaczeniem *pod styrem moim - -*; obok przekreślone podpisy: *pomierzył Ignacy Szymoński oraz pomierzył Leonard Rytel.*

1912 r. [przerys po 1920 r.]

[Plan miasta].

75 sażeni w calu angielskim [1 : 6300]

autor i kopista nieznani
rkps, kalka, ołówek, kolor; 109,3 × 96,7 cm
Rzeczka; rynek, ratusz, kramy; ulice; bloki budowlane; pałac; kościół; cerkiew; cmentarze: żydowski i prawosławny.

Na wspólnym arkuszu z planem Krynek, 1899 r., zob poz. 38.

Wyrys (okolice rynku) unowocześniony graficznie i uzupełniony publikuje W. Trzebiński, *Ze studiów nad historią budowy miast prywatnych w Polsce wieku Oświecenia*, „Studia z Historii Budowy Miast”, Warszawa 1955, s. 110.

1823 r., przerys 1931 r.

Plan miasta Sieradza.

15 stóp geometrycznych — 42 mm [1 : 1500]

wyk. W. Ziolkowski, geometra¹; przerys wykonany w ZAP
rkps, kalka, tusz; 95,3 × 147,0 cm

Plan obejmuje teren siedzib i objętych regulacją gruntów miejskich.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Warta i rozlewiska, mosty; grodzisko; rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół farny; zespół klasztorny; bożnica; projekt regulacji (m. in. projekt gwiazdzistego placu na zachód od ośrodka miejskiego); przedmieścia.

Plan zatwierdzony przez KRSW w 1829 r.

Przed r. 1939 oryginał był własnością magistratu miasta Sieradza.

Ponadto w zbiorach ZAP znajdują się: odbitka ozalidowa z naniesionymi kolorami oryginału (sygn. U.III.53) oraz fotografia kopii wyżej opisanego planu, wykonanej w r. 1859 przez A. Gustowskiego, przed 1939 r. przechowywanej w zbiorach Tow. Opieki nad Zabytkami Przeszłości (sygn. ZAP: U.I.80). Fragment tej fotografii publikują Kalinowski i Trawkowski, *Uwagi...* s. 106.

¹ Nazwisko autora ustalono wg Kalinowskiego i Trawkowskiego, *Uwagi...*, s. 106.

[1793—1806 r., przerys po 1920 r.]

[Plan siedzib miasta Sieradza].

100 prętów reńskich — 130 mm [= 5 cali duodecymalnych reńskich] [1 : 2880]

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek; 77,4 × 65,9 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Warta, stawy i rozlewiska; zamek; rynek, ratusz; ulice. Na starym mieście — bloki budowlane; na przedmieściach — zabudowa; kościół farny, klasztor dominikanów.

[ok. 1850 r.]

Plan Goroda Serpeca Płockoj Gubernii.

Plan bez skali i podziałki [1 : 2500?]

autor nieznany

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 57,8 × 88,9 cm

Plan przedstawia teren siedzib miejskich.

Rzeka, kanały, mosty; Rynki: Stary i Nowy; ulice zróżnicowane pod względem nawierzchni, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału, budynki mieszkalne i niemieszkalne; kościół, klasztor. Studnie z wodą zdatną i niezdatną do picia. Kolorem czarnym wyodrębniono domy dokięte zarazą (połączone ponadto odręcznie naniesioną czerwoną linią).

1910 r.

Plan rozpłożeniya ulic i kwartalov posada Severz - - bendinskogo uezda, Petrokovskoj Gubernii.

30 sażeni — 25,5 mm [1 : 2520]

wykonał Polanowski, inżynier architekt pow. będzińskiego

rkps, kalka, tusz, kolor; 60,0 × 63,9 cm

Rynek; ulice, ich nazwy w języku rosyjskim; podziały własnościowe; zabudowa; 2 kościoły; projekt regulacji.

1815—1820 r. [?]; [przerys XX w.]

[Plan sytuacyjny części miasta].

35 sażeni — 24 mm [ok. 1 : 3000]

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek; 95,8 × 49,1 cm

Plan przedstawia bloki przyrynkowe pomiędzy rzeką a kościołem.

Rzeka, mosty; rynek, *blonie i zarazem targowisko*; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościół.

Na przerysie uwaga kopisty: *Szkalbmierz plan najprawdopodobniej Koźmianowski 1815—20, z przerobioną później skalą rosyjską (w sażeniach).*

Publikuje Wejchert, o. c., s. 78.

¹ W r. 1956 w powiecie Kazimierza Wielka.

1887 r., przerys 1927 r.

Szkic planu zachodniej części miasta.

1 : 1000

autor nieznany; przerys wykonano w ZAP

rkps, kalka, tusz; 100,5 × 63,0 cm

Plan obejmuje część miasta na południowy-zachód od ul. Pięknej.

Rzeka Cetynia, mosty; rynek, kramy, Mały Rynek; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału i rodzaju własności; kościół; bożnica; cmentarz żydowski; park miejski.

Przed 1939 r. oryginał znajdował się w Ministerstwie Robót Publicznych.

1864 r., kopia 1931 r.

Sokolka — kopja z kopji kopji planu.

50 sażeni w calu angielskim

[1 : 4200]

wykonał Dyonizy Foliński, geometra; kopiował P. Englewicz (ZAP)

rkps, kalka, ołówek; 87,5 × 40,2 cm

Rzeka Sokółka; linia i stacja kolejowa; rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościoły; cmentarze; ogrody.

1892 r. [przerys XX w.]

Stary Sącz — wyrys z planu regulacji miasta, przedstawiający stan istniejący.

1 : 2880

wykonał Ludwik Mianowski, inżynier budowlany na podkładzie planu katastralnego; kopista nieznany

rkps, kalka, tusz; 63,8 × 51,6 cm

Plan przedstawia teren siedzib miejskich.

Rzeka; rynek; ulice; fragmenty murów obronnych; podziały własnościowe; zabudowa; kościół parafialny; zabudowania klasztorne.

Publikuje Wejchert, o. c., s. 132.

¹ W r. 1956 w powiecie nowosądeckim.

1824 r. [przerys XX w.]

*Mappa Pomiarowa Territhorium Miasta Powiatowe[go] Szadek - -.*30 [prętów nowopolskich²] — 84,5 mm

[≈ 2 cale decymalne]

[1 : 1500]

wykonał Wilhelm Bergeman, mierniczy patentowany i przysięgły; kopista nieznany

rkps, kalka, tusz, kolor; 55,0 × 52,5 cm

Rzeka, mosty, staw; rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościół farny i dzwonnica.

Dokonanie rewizji planu poświadczył Bernhard, inżynier woj. kaliskiego, 30.IV.1826 r. Zatwierdziła KRSWiP 31.VII.1829 r. Zgodność z oryginałem poświadczył W. Ślósarski, architekt okręgowy na powiat Sieradzki, z adnotacją: *Kopia planu centralnej części m. Szadek.*¹ W r. 1956 w powiecie sieradzkim.² Podziałka liniowa nieopisana.

1826 r., przerys 1924 i 1931 r.

Szadek — plan miasta z 1826 r. zatwierdzony w 1828 r.

1 : 5000

50 prętów miary polskiej — 42 mm

autor i kopiści nieznan

rkps, kalka, tusz; 120,8 × 103,4 cm

Fragmentarycznie zaznaczona rzeźba terenu (kreskowo); rzeka, stawy, rowy; rynek, ratusz; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa; kościół; młyn; wiatrak; cmentarze katolicki i protestancki; grunty miejskie z podziałami własnościowymi i numerami nieruchomości. Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się odbitka ozalidowa kolorowana (sygn. U.III.63).

1823 r., przerys 1934 r.

Plan m. Szczepieszyna.[1 : 840]²

70 łokci — 49 mm

autor nieznany; plan kopiowany w ZAP.

rkps, kalka, tusz; 105,6 × 73,9 cm

Rzeka, mosty; rynek, ratusz, kramy; ulice; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; budynki i założenie przestrzenne tzw. Szkoły Zamoyskich; kościoły; klasztor; cerkiew; bożnica; projekt regulacji.

Oryginał w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Lublinie.

Publikują: 1) T. P. Szafer, J. Tomczak, W. Trzebiński, *Katalog planów miast w zbiorach Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Lublinie*; 2) reprodukcję oryginału oraz przerys fragmentu przedstawiającego szkołę Zamoyskich publikuje Kalinowski i Trawkowski, o. c., ryc. 55 (s. 107) oraz ryc. 54 (wkładka po s. 106).¹ W r. 1956 w powiecie zamojskim.² Błędna podziałka metryczna 1 : 811 wrysowana przez kopistę.

1825 r., 1921 r.,

Plan orientacyjny projektowanego wcielenia gruntów poduchownych, byłych skarbowych i gruntów starej wsi miasta Szydłowca wykonany według mapy z roku 1825.

[1 : 5000]

50 prętów na cal decymalny

wykonał [Jan Zawadzki, geometra]¹; przeróbkę wykonał technik budowlany, nieznany z nazwiska

rkps, papier, tusz, kolor; 117,5 × 170,5 cm

Plan przedstawia teren siedzib i gruntów miejskich.

Rzeczka, strumienie; układ miasta schematycznie: rynek, ratusz; ulice; bloki budowlane; kościół. Grunty otaczające miasto zróżnicowane wg rodzaju własności; wyodrębnione lasy.

¹ AGAD w Warszawie, akta KRSW, 118.

[1823 r.], kopia 1825 r. [przerys XX w.]

Kalka z kopii planu Szydłowa - -.

[1 : 1500]

przerys nieskalowany

[wykonał Marian Potocki, mierniczy]; kopiowali J. Idzikowski, W. Wyszyński, St. Płowski (ZAP)

rkps, kalka, tusz; 146,1 × 66,5 cm

Rzeczka, staw; mury i bramy miejskie; zamek; rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe (w obrębie murów fragmentarycznie); zabudowa; kościoły.

Przed 1939 r. oryginał był własnością gminy Szydłowa.

Wzmiankuje Kuncewicz, o. c., poz. 78. Reprodukcję innej kopii planu z r. 1823, wykonanej w r. 1829, publikuje St. Trawkowski, *Katalog planów miast w zbiorach Archiwum Państwowego w Radomiu*, poz. 39 i ryc. 20.¹ W r. 1956 w powiecie chmielnickim.

101

SZYDŁÓW

ZAP. U.I.125

[1. pol. XIX w., przerys XX w.]

[Plan miasta Szydłowa].

bez skali i podziałki

[1 : 1500]

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, tusz; 37,7 × 32,3 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeczka, mosty, staw; mury i bramy miejskie; rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościoły; bożnica.

102*

TARNÓW

ZAP. U.III.41 a-d

[1798 r.], kopia 1930 r.

Plan des Tarnower Stadtischen Bezirk samt den darinen und um denselben befindlichen Geistlichen Gründen.

100 [prętów chełmińskich] — 70 mm

[1 : 6300]

wykonał Grottger [?]¹; kopista nieznany

odbitka ozalidowa, kolor; 4 sekcje: 110,2 × 59,0 cm, 110,2 × 66,0 cm, 110,2 × 47,3 cm, 110,2 × 56,7 cm

Plan obejmuje siedziby i grunty miasta, przedmieścia oraz role kościelne i dominialne.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeki Krakówka i Biała, fosa; rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe; numeracja działek; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościoły i klasztory; cmentarze katolicki i żydowski; ogrody. Grunty z podziałami własnościowymi, nazwiskami właścicieli oraz numeracją.

W r. 1930 oryginał był własnością dr Aleksandra Czołowskiego.

Fragment planu (rynek) publikują A. Czapska, Z. Dolatowski, *Rynek w Tarnowie*, „Elementy Urbanistyki Polskiej”, „Seria Prac Własnych IUA”, z. 22. s. 6.¹ Podpis autora trudno czytelny.

103*

TERESPOL¹

ZAP. U.I.99

[ok. 1840 r.]

Plan odręczny Miasta Terespoli wraz z projektem Nowej Osady tegoż Miasta².

200 sażeni — 50,5 mm

[1 : 8400]

wykonał Dunin, inżynier gubernialny

rkps, papier, tusz, kolor; 45,6 × 37,4 cm

Rzeka Bug, mosty; hydrografia terenu; schematyczny plan istniejącego miasta (rynek, ulice, kościoły), projekt jego przeniesienia i rozplanowania; wieś Błotków; folwark Łobaczów. Plan, pochodzi ze zbiorów Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

¹ W r. 1956 w powiecie bialsko-podlaskim.² Plan ten, podobnie jak następne, wykonany został w związku z projektem przeniesienia miasta na inny teren wobec jego położenia w zasięgu esplanady twierdzy brzeskiej.

104*

TERESPOL

ZAP. U.I.97

1841 r.

Plan Nowego Miasta Terespoli - - .

60 sążni warszawskich — 24 mm

[1 : 4320]

wykonał W. Daniewski, inżynier

rkps, papier, tusz, kolor; 54,7 × 43,1 cm

Plan przedstawia dwie alternatywy projektu lokalizacji i rozplanowania miasta przenieszonego na nowe miejsce. Oba projekty przedstawiają prostokątną sieć ulic nawiązującą do traktu Warszawa — Brześć nad Bugiem. Przy rynku: ratusz, kościół i klasztor dominikanów oraz kramy. Kościół unitów w jednej z alternatyw zlokalizowany przy rynku, w drugiej przy trakcie. Również przy trakcie — na wschodnim krańcu miasta — komora celna. Oba projekty przewidują w południowej części miasta plac targowy.

105*

TERESPOL

ZAP. U.III.12

1853 r.

Generalnyj plan M. Terespolja s pokazaniem ot'vedennogo mesta dlja novogo goroda.

[1 : 4200]

50 sażeni — 25,5 mm

wykonał Andrejanov, konduktor II klasy

rkps, papier, tusz, kolor; 95,3 × 104,2 cm

Rzeka Bug; hydrografia terenu, mosty; fragment umocnień i esplanada twierdzy Brześcia. Terespol — miasto istniejące: rynek, ratusz; ulice; podziały własnościowe i numery działek; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół; cerkiew; park pałacowy; cmentarze. W legendzie wymienione nazwiska właścicieli poszczególnych nieruchomości. Projekt nowego miasta: ulice i bloki budowlane oraz istniejące koszary służby drogowej i stacja pocztowa.

106

TUSZYN

ZAP. U.I.54

[2. pol. XIX w.], przerys 1925 r.

Plan miasta Tuszyna pod Łodzią.

[1 : 2520]

30 sążni¹ — 25 mm

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, tusz; 33,4 × 28,4 cm

2 rynki; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościół; elementy projektu regulacji.

Na planie nota: „po skonfrontowaniu J[erzy] R[aczyński]”.

Oryginał znajdował się w magistracie miasta Tuszyna.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się przerys planu Tuszyna z 1. pol. XIX w., ok. 1; 1500 (sygn. U.I.91), którego schemat publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 84.

¹ Błąd kopisty, recte sażeni.

107*

UNIEJÓW¹

ZAP. U.III.16

1823 r.

Plan miasta Unieiowa w Woiewództwie i obwodzie Kaliskiem położonego - - .

100 stóp geometrycznych [reńskich] — 38 mm [≈ 1 cal decymalny reński]

[1 : 1000]

wykonał W. Ziółkowski, mierniczy przysięgły

rkps, papier, tusz, kolor; 77,1 × 98,6 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka, mosty; rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału i rodzaju własności; numery nieruchomości; kościoły. Projekt regulacji ulic i podziałów własnościowych; projektowana lokalizacja koszar. Rewizji planu dokonał w r. 1826 Bernhard, inżynier wojewódzki, a w r. 1827 — A. Groffe, Budowniczy Jeneralny.

Publikują: 1) Kuncewicz, o. c., poz. 85 (schemat); 2) Wejchert, o. c., s. 125 (przerys).

¹ W r. 1956 w powiecie poddębickim.

108

WARSZAWA

ZAP. U.I.109

1766 r., [przerys XX w.]

*Plan parku Ujazdów — Łazienki.*1 : 5000¹

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, tusz, ołówek; 33,7 × 33,1 cm

Plan obejmuje teren pomiędzy Alejami Ujazdowskimi, ul. Piękną a brzegiem Wisły.

Kanał piaseczyński; zamek Ujazdowski; pałac Łazienkowski; Belweder; założenia parkowe; wieś w okolicy Belwederu. Oryginał był do r. 1939 własnością Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

¹ Plan został przez kopistę przeskalowany; skala oryginału nieznana.

109*

WARSZAWA

ZAP. U.I.74

[1774—1790 r.]

*Zamek Królewski - - Mappka części Placu Zamkowego i przyległych temuż ulic¹.*25 łokci [koronnych = $\frac{1}{3}$ sznura] — 44 mm [$\approx$ 1 cal decymalny] [1 : 333]

wykonał D.[ominik] Merlini

rkps, papier, ołówek, atrament; 51,2 × 33,6 cm²

Plan inwentaryzacyjny Placu Zamkowego i części zespołu zamkowego; kamienice Rafałowiczów i Boratiniego; stajnie i apteka zamkowa.

Plan nosi ślady wydarcia z woluminu.

¹ Tytuł na odwrociu obcą ręką.² Na awersie planu dwie pieczęcie — okrągła i prostokątna Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Na pieczęci prostokątnej nr inw. 6742.

110

WARSZAWA — UJAZDÓW

ZAP. U.III.69

[1775—1792 r., przerys 1924 r.]

[U j a z d ó w].

podziałka liniowa nieopisana

1 : 1280

autor i kopista nieznan

rkps, kalka, tusz; 147,8 × 46,7 cm

Plan przedstawia tereny na wschód od Alej Ujazdowskich pomiędzy obecną ul. Piękną i Belwedrem.

Wieś Ujazdów; projekty: przebudowy zamku Ujazdowskiego, Świątyni Opatrzności i założenia pałacowego w okolicy Belwederu.

Oryginał znajdował się w zbiorach Witke-Jeżewskiego.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się zmniejszenie pantograficzne tego samego planu (sygn. U.III.70).

111

WARSZAWA

ZAP. U.II.47

1787 r., przerys 1920 r.

Planta Łazienek królewskich z przyległościami wymierzona geometrycznie przez Imć Panów Kadetów w Roku 1787.

1 : 5000

wykonał [Józef Łęski]; kopiowała W. Kraftówna; przeskalował Józef Reński¹

rkps, kalka, tusz; 57,8 × 71,1 cm

Plan obejmuje tereny pomiędzy Wisłą, ul. Solec, pl. 3 Krzyży, ul. Polną.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Wisła; sieć drożna; podziały własnościowe z numerami nieruchomości; Łazienki; część osi Stanisławowskiej; zamek Ujazdowski; kanał piaseczyński; Belweder.

Oryginał znajdował się do r. 1915 w zbiorach Biblioteki Ordynacji Krasieńskich; następnie do r. 1944 w zbiorach W. Kalinowskiego.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się odbitka ozalidowa kolorowana (sygn. U.II.46).

Reprodukcję oryginału publikują: 1) A. Karczewski, *Z dziejów trasy Belweder-Zamek-Żolibórz*, „Studia z Historii Budowy Miast”, Warszawa 1955, s. 127; 2) E. Szwanowski, *Warszawa*, Warszawa 1952, s. 109; 3) W. Tatariewicz, *Łazienki Warszawskie*, Warszawa 1957, ryc. 25. Najwcześniejsza wzmianka o planie u Tatariewicza, *Pięć studiów o Łazienkach*, Lwów-Warszawa 1925, s. 135.¹ Skala oryginału nie podana na opisywanym egzemplarzu planu.

112

WARSZAWA

ZAP. U.II.6

[ok. 1826 r.], przerys 1925 r.

Plan sytuacji uregulowania placu przed Szpitalem Dzieciątka Jezus w Warszawie.

[1 : 550]

100 łokci warszawskich — 104,5 mm

autor nieznan [A. Groffe?]; kopista Rafalski (ZAP)

rkps, kalka, tusz; 69,4 × 43,3 cm

Projekt regulacji dzisiejszego placu Wareckiego.

Wloty ulic: Mazowieckiej, Świętokrzyskiej, Wareckiej i Szpitalnej; rzut elewacji szpitala; nazwiska właścicieli parceli przylegających do placu; studnie — istniejąca i projektowana; bruki. Przed r. 1939 oryginał znajdował się w Archiwum Magistratu Miasta Stołecznego Warszawy.

113

WARSZAWA — PRAGA

ZAP. U.I.59

[po 1830 r., przerys XX w.]

Plan sytuacyjny odręczny oraz profil niwelacyjny, części drogi wprost Mostu starego na Pradze w czasie Rewolucji dla Szańca przedmostowego skasowany a teraz na powrót urządzić się mający.

[1 : 1080]

90 sążni miary nowopolskiej — 148 mm [$\approx$ 6 cali]

wykonał Klopmann, inżynier Miasta Warszawy; kopista nieznan.

rkps, kalka, ołówek; 41,6 × 60,9 cm

Rzeka Wisła, most; szaniec; drogi istniejące; projektowana droga dojazdowa do mostu; drogi w budowie; profil niwelacyjny.

114*

WARSZAWA

ZAP. U.III.13

1838 r., kopia 1875 r.

Mappa Jurydyki de Nassowskiej w Warszawie położonej - -

[1 : 1225]

25 prętów miary nowopolskiej — 88 mm [$\approx$ 2 cale decymalne]

wykonał Franciszek Johnej, geometra rządowy Król. Polskiego; kopiował W. Rostrzębski, geometra I klasy

rkps, kalka płócienna, tusz, kolor; 115,0 × 74,4 cm

Plan obejmuje teren pomiędzy Wisłą i dzisiejszymi ulicami: Tamką, Kopernika i Oboźną.

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Wisła; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; numery nieruchomości; pałac.

Wiarogodność kopii poświadczili Jodko, starszy inżynier m. Warszawy i Ludwik Bagiński, inżynier miasta.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się redukcja tego planu do skali 1 : 2500 (sygn. U.I.107 i U.I.108).

115

WARSZAWA

ZAP. U.I.111

1839 r. [przerys XX w.]

*Projekt utworzenia nowej komunikacji pomiędzy ulicą Marienstadt i Bednarską przez przedłużenie ulicy Dobrej.*1 : 2500¹

wykonał Klopmann, inżynier m. Warszawy; kopista nieznan

rkps, kalka, tusz; 15,3 × 14,6 cm

Rzeka Wisła, most łyżwowy; ulice; zabudowa; odwach; maneż; łaźnia; projekt regulacji. Do planu dołączona metryka z odpisem legendy i tekstów widniejących na oryginale.

Przed r. 1939 oryginał znajdował się w Archiwum Magistratu m. Warszawy.

¹ Plan jest redukcją z oryginału w skali ok. 1 : 470.

Plan sytuacyjny części przedmieścia Praga.
50 sążni miary nowopolskiej — 93 mm [≈ 4 cale] [1 : 900]
wykonał de Kossuth
rkps, papier, tusz, ołówek kolor; 36,4 × 24,6 cm
Rzeka Wisła, most; ulice: Panieńska i Olszowa; zabudowa; odwach; magazyny: prowiantowy i mostowy; profil skarpy z oznaczeniem stanów wody: najwyższego w r. 1844, z dn. 22 marca 1845 oraz poziomu zerowego.

Plan nieruchomości należących niegdyś do Warszawskiej Kapituły, wraz z projektem pomieszczenia w nich Konsystorza Arcybiskupa, czterech prałatów i czterech kanoników.

1 : 250
autor i kopista nieznani
rkps, kalka, ołówek; 65,4 × 54,7 cm
Plan obejmuje bloki przyległe do ulic: Kanonii i Jezuickiej.
Ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa. Mieszkania duchownych wymienionych w tytule oprowadzone grubszą linią.
Na planie uwaga kopisty: „- proporcje ich [domów] nie są zgodne z planem sytuacyjnym w skali 1 : 250”. W przerysie pominięto rzuty wnętrza.
Przed r. 1939 plan znajdował się w Towarzystwie Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Rys placów pofortyfikacyjnych na Pradze położonych do nieruchomości tamże pod Nr 184 leżące przyłączonych.

28 prętów [nowopolskich] — 43 mm [1 : 2800]

autor nieznany¹
litografia kolorowa; 35,5 × 54,1 cm
Plan przedstawia teren pomiędzy Wisłą, ulicami Targową i Szeroką a kościołem bernardynów
Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Wisła. Na aktualnym planie uwzględniającym ulice (wśród nich dojazd do dworca wileńskiego) i ich nazwy, parcele, zabudowę oraz numery hipoteczne naniesione przebiegi dróg i traktów sprzed regulacji Pragi oraz kolorem realności hr. Potockich i królewskie, niegdyś kapitulne, wg stanu z r. 1820. Zasięg esplanady fortyfikacji.

¹ Na planie nota: ułożony za wskazówką: 1°, Fragmentu planu fortyfikacji z r. 1806, kopiowanego w r. 1810 przez Budowniczego Szpilowskiego. 2°, Planu jurydyki Pragskiej Hr. Potockich, sporządzonego w r. 1820 przez Geometrę Zalewskiego. 3°, Brulionu Pomiaru Miasta Pragi, zdziałanego w r. 1830 przez Geometrę Stetkiewicza. 4°, Excerptu planu topograficznego litera... oznaczonego. 5°, Budowli i ulic obecnie ekszystujących. Osobna nota informuje, które elementy planu zaczerpnięto z powyższych źródeł (wg odsyłaczy liczbowych).

Pierwotny plan urządzenia skwerów na placu Zamkowym, rysowany przeze mnie w „Kur. Codz.” podług planu, przez inż. Modlińskiego dostarczonego¹.

Plan bez skali i podziałki [ok. 1 : 700]
wykonał Ar. K.

rkps, papier, tusz; 20,8 × 27,5 cm
Plan ma charakter szkicu odręcznego; obejmuje plac Zamkowy z wylotami ulic oraz z częścią terenów zamkowych do bramy Grodzkiej.

Pod planem notatka: *Kuryer dwie szpalty dziś, chociażby po g. 4-tej, byle dobrze wyszło 19/V 93 r. Ar. K. (Proszę o łaskawe oczyszczenie napisu „Maryensztad”).* Na odwrocie notatka: *Godny uwagi ze względu, że przy zatwierdzaniu planu skasowano skwer około kolumny Zygmunta III.*

Opublikowany w: I x, *Skwer na placu Zamkowym*, „Kuryer Codzienny”, R. 29 : 1893, Nr 139, s. 2 i omówiony jako projekt przeznaczony do realizacji.

¹ Tytuł na odwrocie planu.

[Plan Ogrodu Saskiego i przyległych bloków zabudowy].
1 : 2500

autor nieznany
rkps, kalka płócienna, tusz, kolor; 37,8 × 33,0 cm; w lewym dolnym rogu fragment wycięty
Plan obejmuje teren pomiędzy pl. Saskim, ul. Królewską, pl. Żelaznej Bramy i pl. Bankowym.
Ogród Saski; ulice, ich nazwy w języku rosyjskim; bloki budowlane; sobór na placu Saskim.

Mappa powiatowego miasta Warty - - [1 : 1500]

15 prętów na cal decymalny
wykonał Jan Nepomucen Karwadzki, geometra rządowy; kopista nieznany

rkps, kalka, ołówek; 54,0 × 124,7 cm
Rzeźba terenu — kreskowo; rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana wg materiału; kościół farny; zespół klasztorny; ogrody; projekt regulacji.

Rewizji planu dokonał 20 października 1829 r. Bernhard. Projekt regulacji miasta z uwzględnieniem poprawek zatwierdzono 16 lipca [18]33 r. Podpisał Radca Stanu Dyrektor Wydziału Prezydujący w Radzie Budowlanej (podpis pominięto w przerysie). Zatwierdziła [KRSWiP] 3.XII.1833 r., podpisał Radca Stanu Prezydujący (podpis nieczytelny).

Na przerysie zaznaczone ubytki oryginału.
Schemat publikuje Kunciewicz, o. c., poz. 86.

¹ W r. 1956 w powiecie sieradzkim.

Plan miasta Wielunia - - wykazujący mury obronne z czasów Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego.

1 : 4000

wykonał Grappow, konduktor; kopiował Ottomar Wolle, geometra przysięgły; wydał S. Orgelbrand

litografia jednobarwna; 49,2 × 46,1 cm
Rzeźba terenu — kreskowo; staw; fosa miejska i zamkowa; zamek; mury obronne, bramy, baszty; grobla, mosty; rynek, ratusz; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; numery nieruchomości; kościoły i klasztory; więzienie; gospoda; łaźnia; ogrody. W legendzie wymienione ważniejsze budowle. Plan opatrzony jest notą historyczną. Wzmiankuje Kunciewicz, o. c., poz. 91 (1).

Plan miasta Wielunia w Województwie Kaliskiem, Obwodzie Wieluńskim położonego - -

30 [prętów miary polskiej] — 85,5 mm [1 : 1500]

wykonał F.[erdynand] Bergemann¹, geometra
rkps, papier na płótnie, tusz, kolor; 101,8 × 107,0 cm

Stawy, strumień; pozostałości fosy; mury obronne, bramy, baszty; rynek; ulice; podziały własnościowe; zabudowa zróżnicowana pod względem materiału i rodzaju własności; numery działek i budynków; kościoły, klasztory; bożnica; przedmieścia; projekt regulacji.

Rewizji dokonał Bernhard, inżynier wojewódzki, zatwierdziła Rada Budownicza (podpisał Gołoński) i KRSWDiOP (podpisał Woyda, Radca Stanu).

Ponadto w zbiorach ZAP znajdują się: 1) druga wersja tego samego planu pomiarowego wykazująca różnice w projekcie regulacji; rewizji dokonał Nikol, budowniczy rządowy (sygn. U.III.2); 2) redukcja tego planu w skali 1 : 4200, wykonana przez Ottomara Wolle i wydana litografią przez S. Orgelbranda, 1879 r. (sygn. U.II.33).

¹ Budowniczy obwodu kaliskiego do r. 1825. Z niewiadomych powodów w podpisie użył tytułu geometry.

[po 1878 r., przerys po 1923 r.]

[Plan siedzib miasta].

1 : 1250

autor i kopista nieznan.

rkps, kalka, tusz; 51,0 × 63,2 cm

Rzeka Proсна, most; miejsce zamku; rynek; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa; miejsce spalonego kościoła farnego, kościół i klasztor popauliński; część miasta spalona w r. 1878 obwiedziona czerwoną linią.

Przed r. 1939 oryginał znajdował się w Ministerstwie Robót Publicznych.

125*

1799 r., kopia 1820 r. [przerys XX w.]

Plan Miasta Rządowego Wizny wraz z graniczącą wsią szlachecką Witkowo i z Woytostwem do Starostwa Wizny należącym na rozkaz Nowo-Wschodnio-Pruskiej Kamery z dnia 23 stycznia 1799 r. rozmierzony.

20 prętów reńskich na cal decymalny

[1 : 2000]

wykonał Weishaupt; przerys z kopii² poświadczonej 3 września 1820 r. przez [Juliusza] Colberga, geometrę przysięgłego.

rkps, kalka, tusz; 88,8 × 115,0 cm

Rzeka Narew, strumienie, stawy; góra zamkowa; rynek; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału; kościół. Wieś Witkowo; tereny należące do Starostwa i Wójtostwa.

Publikuje Wejchert, o. c., s. 154.

¹ W r. 1956 w powiecie łomżyńskim.² zachowanej w AGAD w Warszawie — por. J. Kazimierski, D. Warecka, *Katalog planów miast w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, cz. I, Warszawa 1953, poz. 37 i ryc. 21.

126*

1841 r. [kopia XX w.]

Plan rozpołożenia Szczegółowego Miasta Włodawy.

15 prętów miary polskiej na cal decymalny

[1 : 1500]

wykonał Feliks Litwiński, geometra; kopiował Cz. Doria-Dernałowicz.

rkps, kalka, ołówek; 2 sekcje; ok. 50,0 × 62,5 i ok. 50,0 × 78,0 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeki Bug i Włodawka, staw, mosty; upusty; młyn wodny. Zamek; Rynek i Mały Rynek, kramy; ulice, ich nazwy; na północny-wschód od rynku podziały własnościowe i zabudowa, na zachód — jedynie bloki budowlane; zabudowania popaulińskie; cerkiew; cmentarze; rogatki; magazyn solny; plac musztry; zabudowania wojskowe; jurydyka cerkiewna.

Oryginał był własnością geometry Adama Dunina we Włodawie.

Schemat publikuje Kuncewicz, o. c., poz. 94.

127

[ok. 1915 r.]

Lageplan der Stadt Wyszogrod.

1 : 1000

autor nieznan; plan wykonany przez niemieckie władze okupacyjne

odbitka ozalidowa; 89,5 × 70,5 cm

Plan przedstawia teren siedzib miejskich.

Rzeka Wisła; rynek; ulice, ich nazwy w języku niemieckim; bloki budowlane; zabudowa; śpichrze; kościoły: katolicki i ewangelicki; synagoga; bożnica; cmentarze; linie elektryczne i telegraficzne, latarnie uliczne; użytkowanie ważniejszych budynków.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się przerys tego planu wykonany ołówkiem na kalce z polskimi nazwami ulic (sygn. U.II.98).

¹ W r. 1956 w powiecie płockim.

128*

[2 pol. XVIII w.]

Plan de Zablonhoff.

plan bez skali i podziałki

[1 : 1300?]

autor nieznan²

rkps, papier, tusz, kolor; 32,5 × 22,4 cm

Plan przedstawia miasto z okolicami.

Rzeka, stawy, tereny podmokłe, grobla; rynek; ulice, ich nazwy; zabudowa schematycznie; dwór; kościół parafialny; cegielnia. Grunta otaczające miasto oznaczone konwencjonalnie.

¹ W r. 1956 w powiecie białostockim.² Plan wykonany tą samą ręką, co plan Radomia. Zob. poz. 77.

129*

1830 r.

Mappa siedzib miasta Zaguruwa.

15 prętów miary polskiej na cal decymalny

[1 : 1500]

wykonał Ignacy Zaremba, geometra rządowy Król. Polskiego

rkps, papier, ołówek, tusz, kolor; 83,5 × 129,9 cm

Plan obejmuje teren miasta i przedmieścia Berdychów.

Strumień, mosty, studnie; Rynki — Wielki i Mniejszy, targowisko; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; numery nieruchomości; zabudowa zróżnicowana wg materiału i rodzaju własności; kościół; wiatraki; linie regulacyjne z poprawkami ołówkowymi wykonanymi w r. 1845 przez inżyniera gubernii Kaliskiej Zandrowicza.

Plan został zatwierdzony przez KRSWiD 5.II.1851, podpisał Biernacki.

Publikują: 1. Kuncewicz, o. c., poz. 97 (schemat); 2. Tłoczek, o. c., s. 190.

¹ W r. 1956 w powiecie słupeckim.

130

1818 r., przerys 1934 r.

Plan Twierdzy Zamościa.

70 toises — 27,5 mm [= 1 pouce]

[1 : 5040]

wykonał L. Jodko, pplk. inżynierii; kopiował O. Sosnowski

rkps, kalka, tusz, kolor; 32,5 × 29,8 cm

Hydrografia terenu; obwarowania; rynek, ratusz; ulice; bloki budowlane; kościoły i budowle użyteczności publicznej. Na załączonej kartce odpis *Rapportu stanu terażniejszego Twierdzy Zamościa*, zawierającego oprócz opisu szczegółową legendę. Raport ten znajdował się na prawym marginesie oryginału.

W r. 1934 oryginał znajdował się w AGAD w Warszawie,

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się przerys analogicznego planu tego samego autora i w tej samej skali z r. 1819 (sygn. U.I.136).

Wzmiankują Herbst i Zachwatowicz, *Twierdza Zamość*, Warszawa 1936, s. 133, poz. 24.

131

1825 r. [przerys po 1920 r.]

Plan des Projets des fortification sur la place de Zamość.

100 toises de Pologne [sążni nowopolskich] — 96,5 mm [≈ 4 cale nowopolskie]

[1 : 1800]

wykonał [J. Ch. Mallet] Malletski, Le Directeur du Génie, General de Brigade; kopista nieznan¹

rkps, kalka, ołówek, tusz; 91,3 × 85,7 cm

Plan obejmuje miasto wraz z fortyfikacjami oraz obwodowe drogi komunikacyjne poza obrębem umocnień.

W obrębie miasta: zamek, 3 rynki, ratusz, ulice, ich nazwy, bloki mieszkalne, akademia, kościoły. Szczegółowa legenda — wykaz budowli wojskowych i miejskich.

Publikują Herbst i Zachwatowicz, o. c., s. 133, poz. 31 oraz tabl. 3.

¹ Odrys wykonano z kopii planu oryginalnego, o czym świadczy umieszczenie przy nazwisku autora słowa *signé* krojem liter planu oryginalnego.

132

Z A M O Ś Ć

[ok. 1850 r.]

ZAP. U.I.131

Generalnyj plan Zamosckoj Kreposti s pokazaniem navodnenija - -.

100 sażeni — 25 mm

[1 : 8400]

wykonał Vasil'ev, konduktor I klasy

rkps, papier podklejany płótnem, tusz, kolor; 38,9 × 50,9 cm

Rzeźba terenu — natężeniem barwy; rzeki Łabuńka i Topornica, kanały, rowy i strumienie, nawodnienie fortyfikacji; narys fortyfikacji, numeracja bastionów. Drogi dojazdowe do twierdzy. Teren miasta nieopracowany.

Ponadto w zbiorach ZAP znajduje się analogiczny plan z oznaczonym zasięgiem esplanady twierdzy (sygn. U.II.64). Wzmiankują Herbst i Zachwatowicz, o. c., s. 133, poz. 37.

133

Z A M O Ś Ć

1854 r.

ZAP. U.II.65

Generalnyj plan Kreposti Zamoscja s okrestnostijami na dve vėrsty.

400 sażeni — 101 mm

[1 : 8400]

wykonali: Kuźmin, konduktor II klasy i Nolte, porucznik.

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 51,3 × 47,3 cm.

Rzeźba terenu — natężeniem barwy; zasięg esplanady twierdzy; fortyfikacje, numeracja bastionów; rynki; ulice; bloki budowlane; obiekty wojskowe wyróżnione kolorem niebieskim; zamek; ratusz; kościoły; akademia; cmentarze: katolicki, prawosławny, żydowski. Osady: Nowa Osada, Wólka Miejska, Janowice.

Wzmiankują Herbst i Zachwatowicz, o. c., s. 133, poz. 39.

134

Z A M O Ś Ć

[1854 r.]

ZAP. U.II.62

Plan ataki na II-j bastjon Zamosckoj Kreposti.

100 sażeni — 99 mm

[1 : 2100]

wykonał Samojłow, konduktor I klasy]

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 99,7 × 63,1 cm

Plan obejmuje tereny na północ od miasta w promieniu ok. 1 km.

Rzeźba terenu — warstwicami; kanał; fortyfikacje, brama Lwowska, bastiony I—IV; w części miasta objętej planem ulice i bloki budowlane.

Wraz z planem zachowany brulion z podpisem autora, różniący się opracowaniem graficznym.

Wzmiankują Herbst i Zachwatowicz, o. c., s. 133, poz. 38.

135

Z A M O Ś Ć

1854 r.

ZAP. U.II.63

Okrestnosti Kreposti Zamoscja.

1 wiorsta — 1 cal angielski

[1 : 42 000]

wykonał Makowski, topograf II klasy

rkps, papier podklejony płótnem, tusz, kolor; 56,6 × 60,8 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeki, kanały, rowy, bagna; drogi; osady w promieniu ok. 12 wiorst od twierdzy. Teren miasta nieopracowany.

136

Z A M O Ś Ć

[2 poł. XIX w.], przerys 1934 r.

ZAP. U.II.101

Plan prilėžaščogo k'kreposti Zamojskoj s jużnoj storony Oзера ili bolotnogo prostranstva.

100 sażeni — 25 mm

[1 : 8400]

autor nieznany; kopiował O. Sosnowski.

rkps, kalka, tusz, kolor; 52,8 × 57,8 cm

Plan przedstawia tereny na północ, południe i zachód od miasta w promieniu ok. 3 km.

Rzeźba terenu — kreskowo i warstwicowo; hydrografia terenu; miasto nie pomierzone; na przedmieściach: drogi, mosty, podziały własnościowe, zabudowa schematycznie.

W r. 1934 oryginał znajdował się w AGAD.

Wzmiankują Herbst i Zachwatowicz, o. c., s. 133, poz. 27.

40

137

Z A W I C H O S T

[1915—1918 r.]

ZAP. U.II.39

Stadt Zawichost.

Skala metryczna

1 : 5000

autor nieznany

rkps, kalka, tusz; 83,0 × 61,0 cm

Rzeźba terenu — kreskowo; rzeka Wisła, tereny podmokłe, bród; rynek; ulice; w obrębie starego miasta — bloki budowlane zakreskowane, poza linią dawnych murów miejskich podziały własnościowe; kościoły; klasztor; budynki niemieckich władz okupacyjnych i wojskowe.

Przed 1939 r. plan znajdował się w Ministerstwie Robót Publicznych.

138

Z G I E R Z

[1815—1830 r., kopia XX w.]

ZAP. U.I.132

Plan Miasta Zgierz w obwodzie Łęczyckiem, Woiewódz. Mazowieckiem - -¹.

1 : 4000

autor nieznany; kopiował Aleksander Karoli, geometra przysięgły; redukcja² wykonana w ZAP rkps, papier, ołówek; 27,7 × 32,4 cm

Rzeka, staw mosty; rynek; place; ulice; podziały własnościowe; zabudowa; kościoły: parafialny i cmentarny; cmentarze: katolicki i ewangelicki; schematycznie zaznaczone arterie części Nowego Miasta; projekt regulacji Starego Miasta.

¹ Tytuł wg metryki załączonej do planu.² Z oryginału 1 : 3400.

139

Ż E L E C H Ó W

[ok. 1835 r., przerys XX w.]

ZAP. U.II.96

Plan regulacyjny miasta Żelechowa.

50 sażeni — 70 mm

[1 : 1500]

autor i kopista nieznani

rkps, kalka, ołówek; 55,0 × 62,0 cm

Stawy, rowy, mosty; rynek, kramy; ulice; bloki budowlane ze zróżnicowaniem materiału zabudowy; kościół; linie regulacyjne; kolory oryginału opisowo.

140

Ż Y C H L I N

1843 r., przerys 1936 r.

ZAP. U.II.74

Mappa miasta prywatnego Żychlina w okręgu Orłowskim, Powiecie Gostyńskim gubernii Mazowieckiej położonego - -.

15 prętów na cal decymalny

[1:1500]

wykonał J. Szymanowski, J.P.G.; kopista nieznany (ZAP)

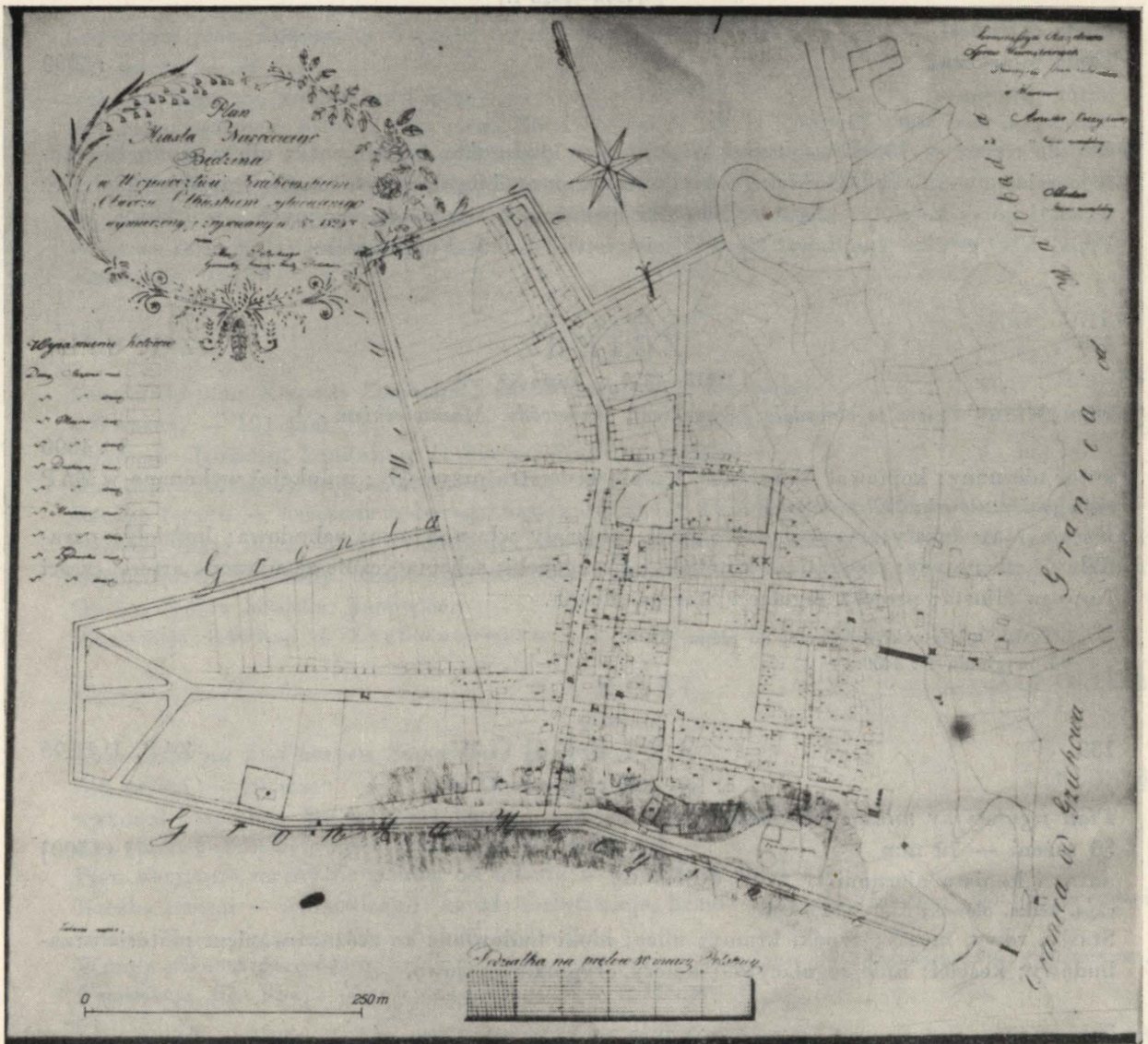
rkps, kalka, tusz; 73,0 × 74,5 cm

Rynek, plac targowy; ulice, ich nazwy; podziały własnościowe; zabudowa ze zróżnicowaniem materiału i rodzaju własności; kościół; bożnica; ogrody. Grunta miejskie z podziałami własnościowymi.

Plan został zatwierdzony przez KRSWiD 16 kwietnia 1845 r., podpisał J. Badeni, Dyrektor Wydziału, Radca Stanu.

W r. 1936 oryginał był własnością Biblioteki Publicznej w Warszawie.

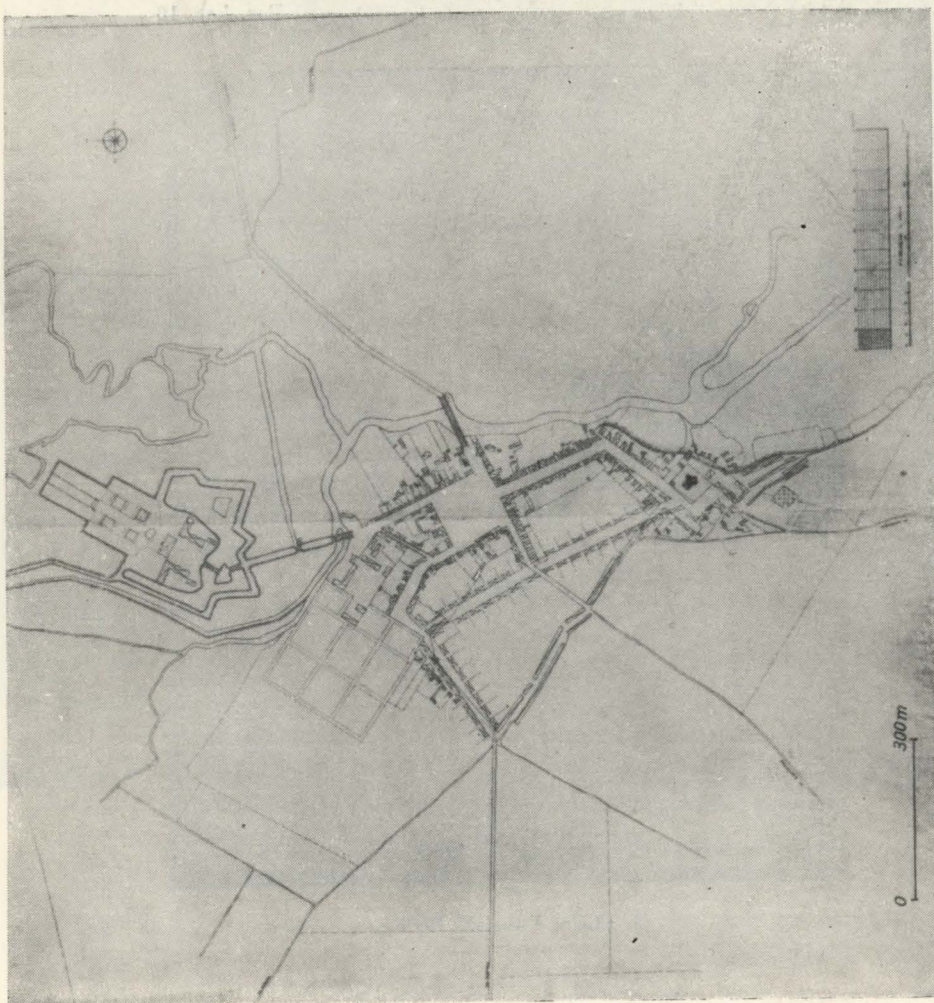
41

1. Będzin 1823 r.

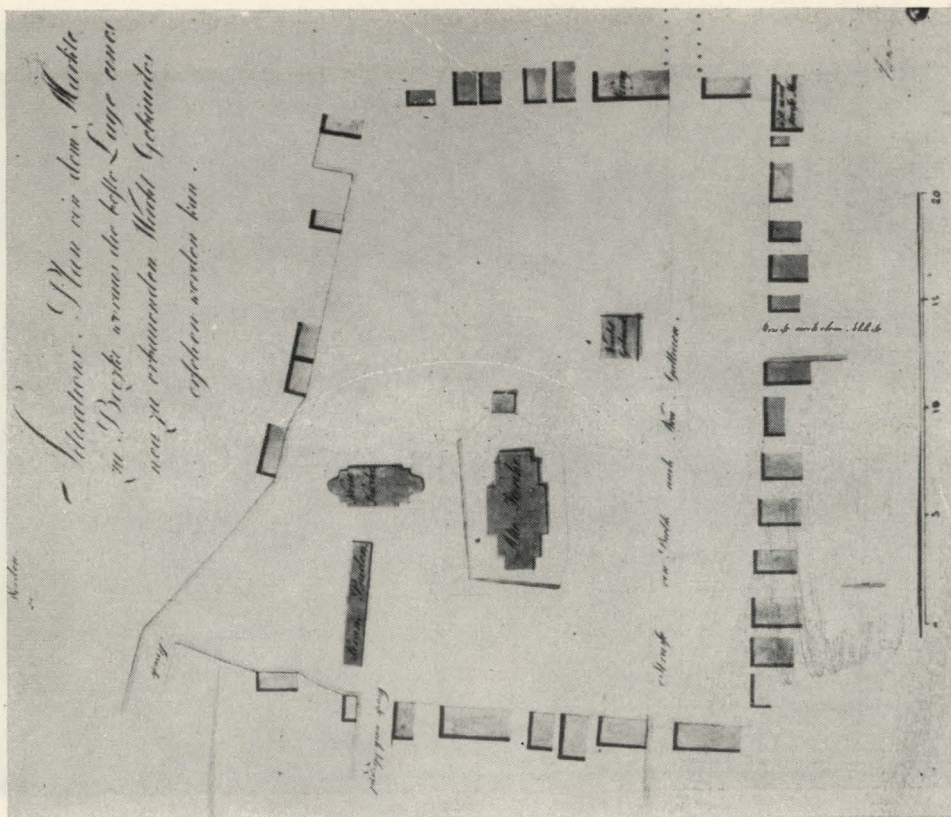
Fotografie wykonała Maria Chrzęszczowa.

Poz. kat. 4

2. Bieczuń 1798 r.

Poz. kat. 6

3. Boćki [1798—1806 r.]

4. Bolesławiec 1824 r.

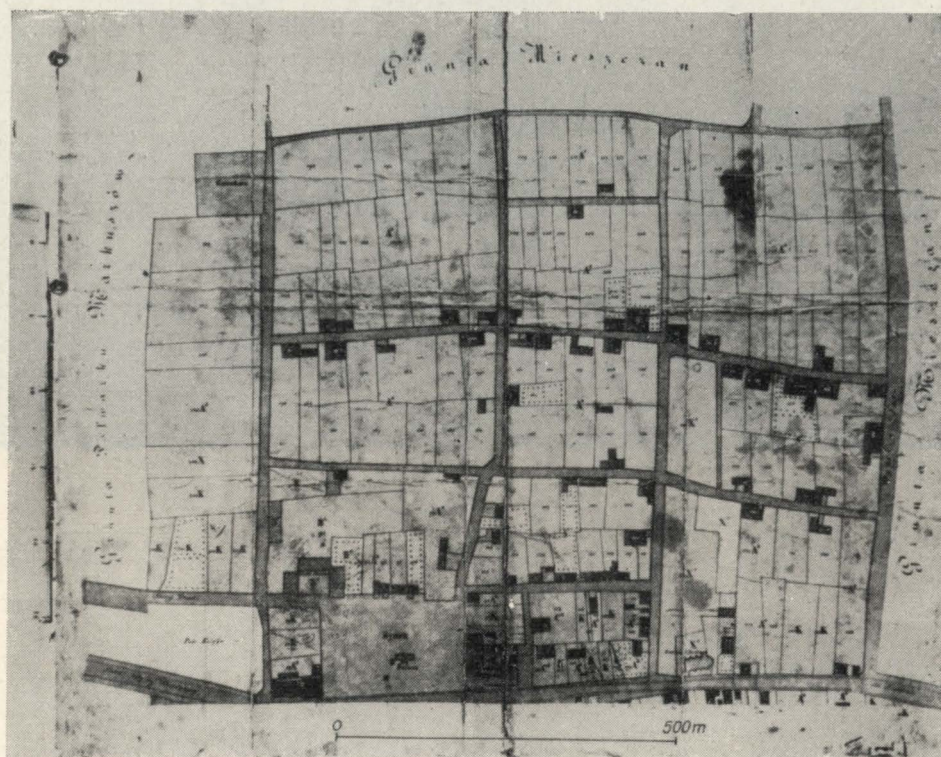
5. Chełm Lubelski 1913 r.

9. Łowicz 1824 r.

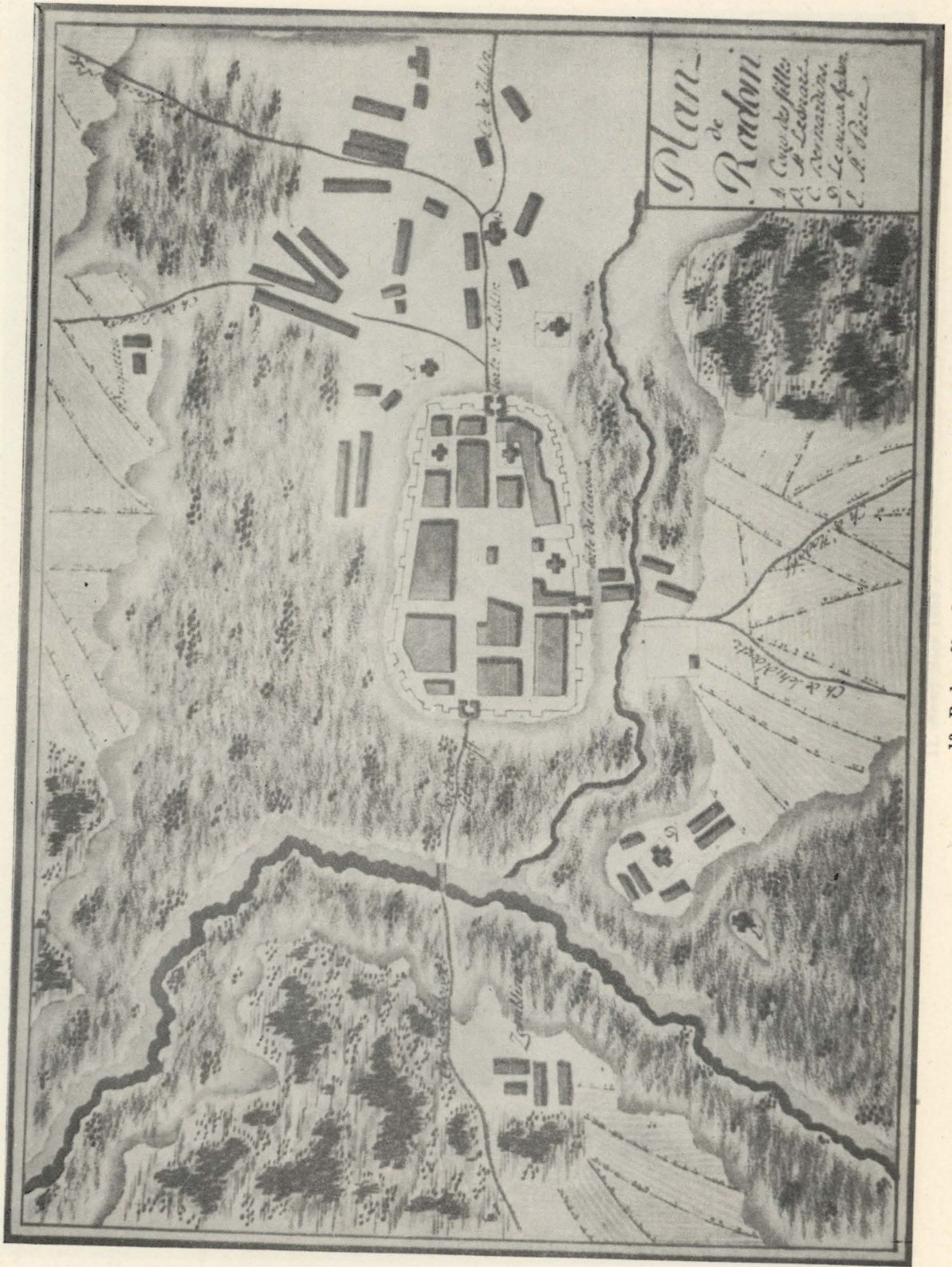

10. Markuszów [1859 r.]

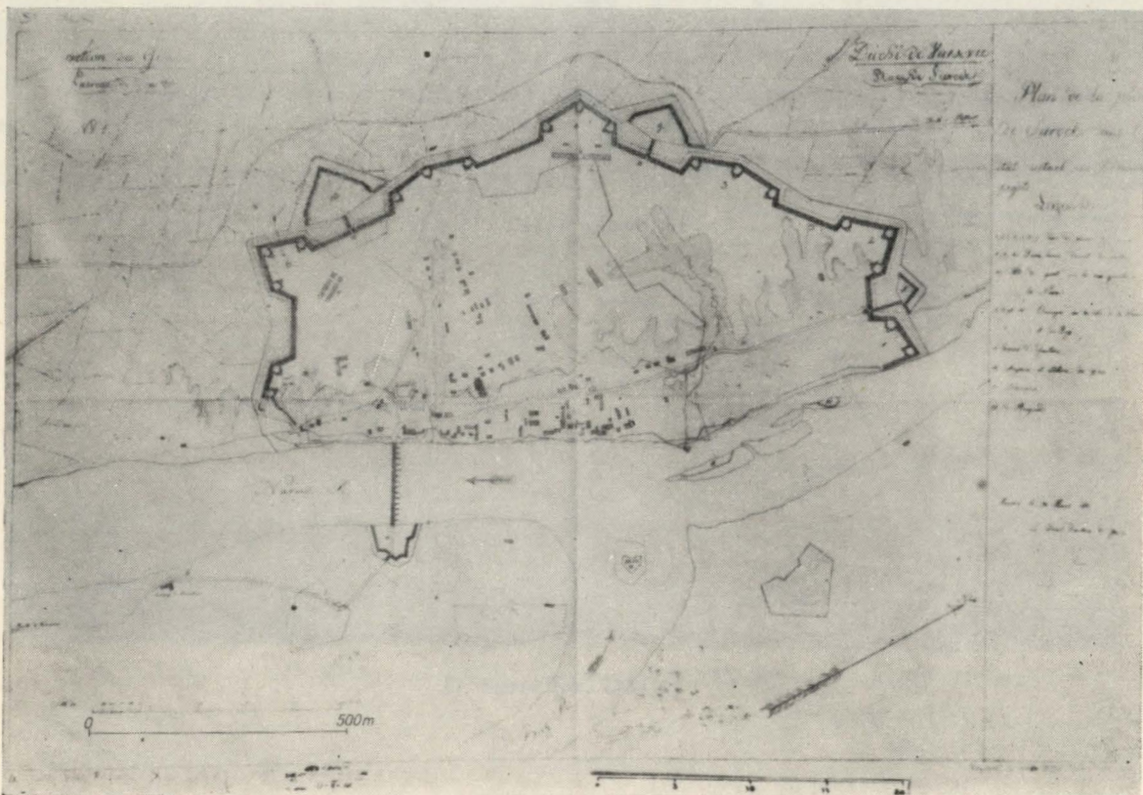
12. Puzdry [1824 r.]

13. Radom [2 pol. XVIII w.]

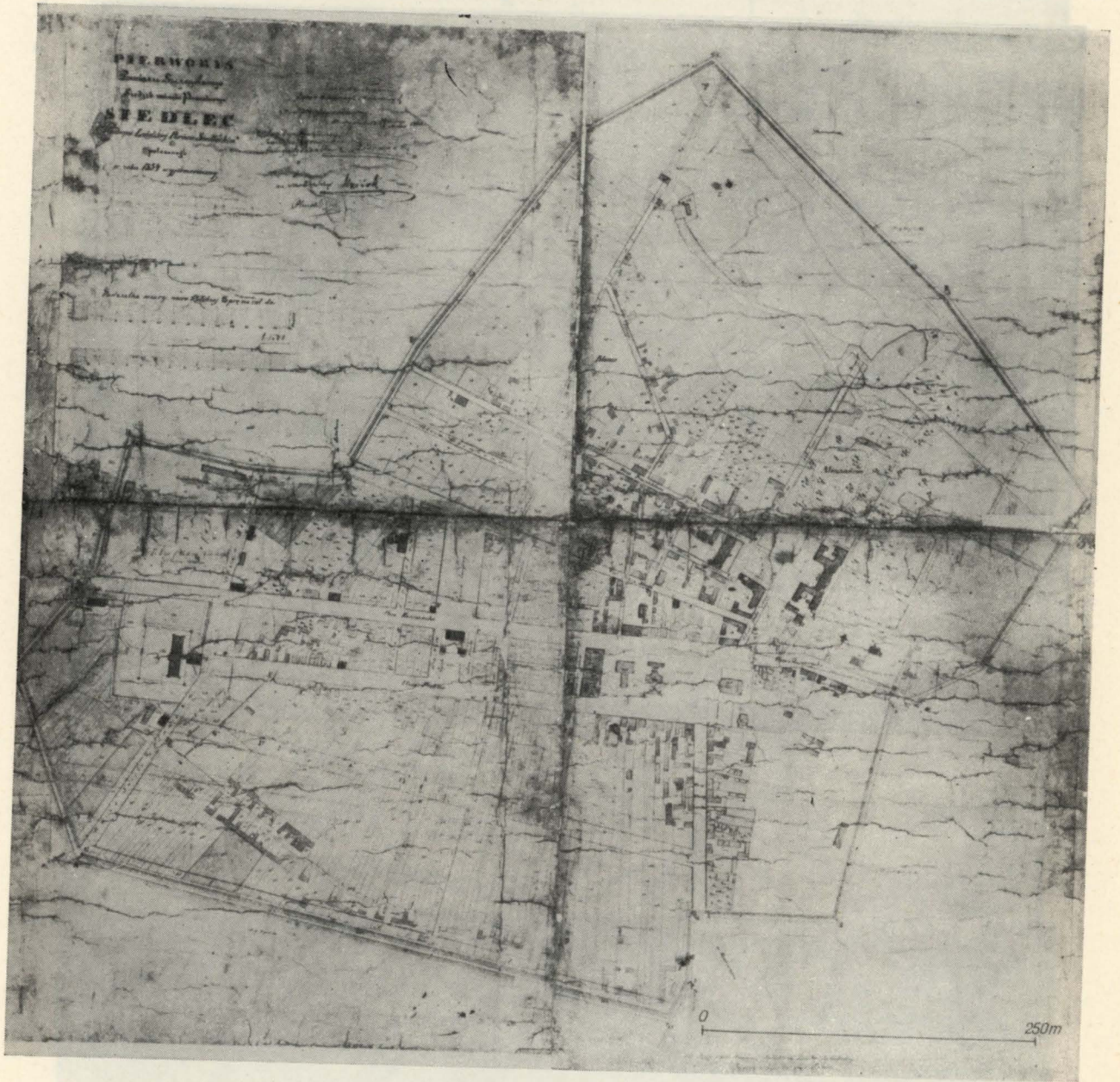

14. Radzymin [ok. 1843 r.]

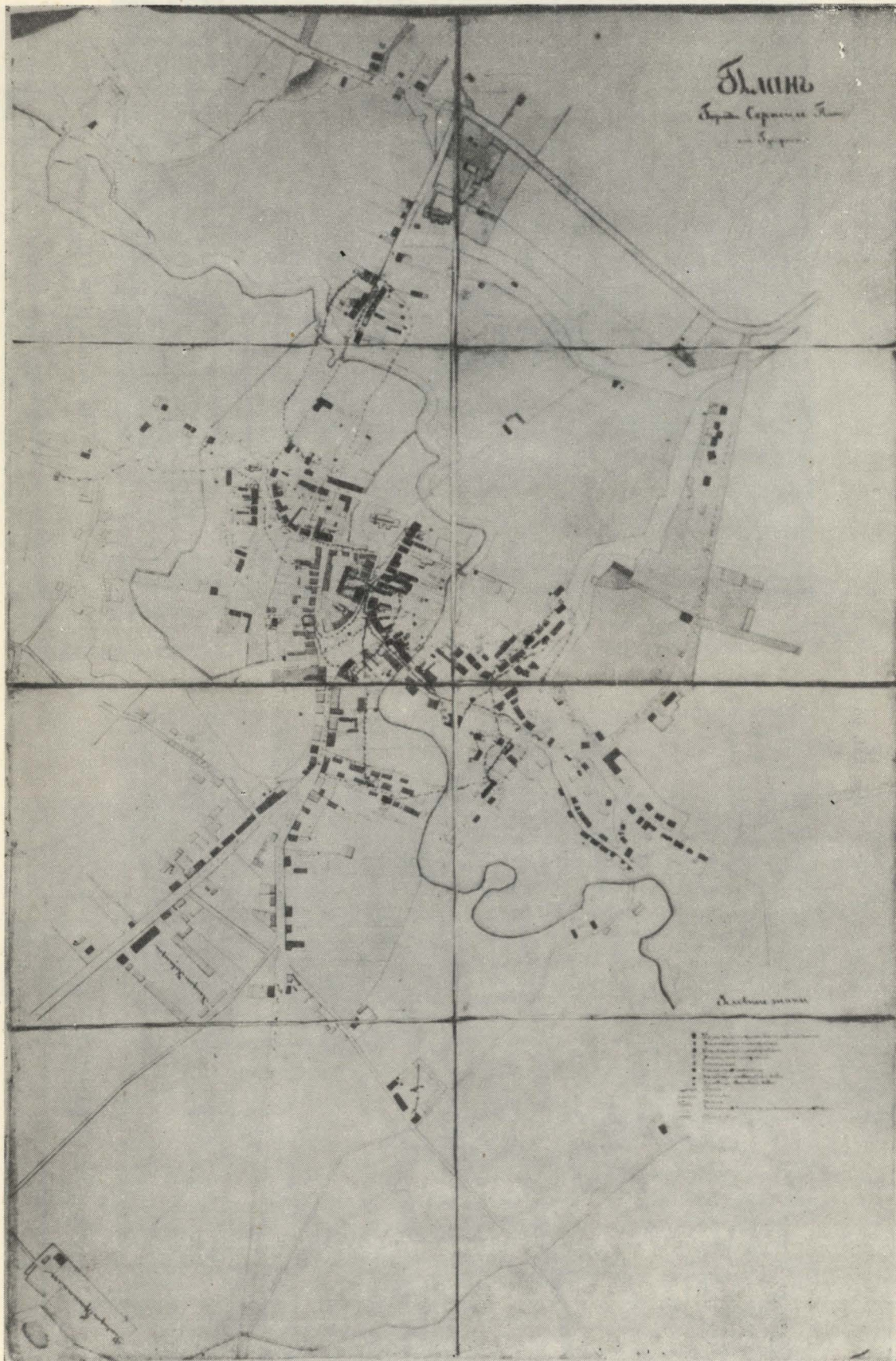

15. Serock 1811 r.

16. Siedlce 1854 r.

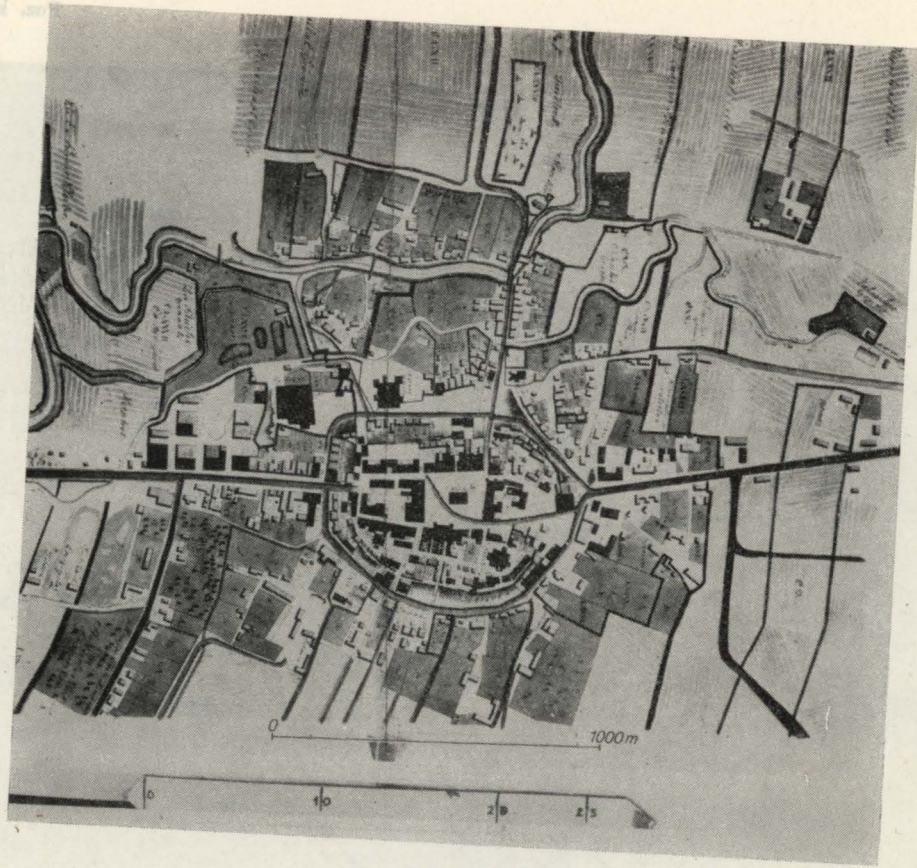
17. Sierpc [ok. 1850 r.]

Poz. kat. 96

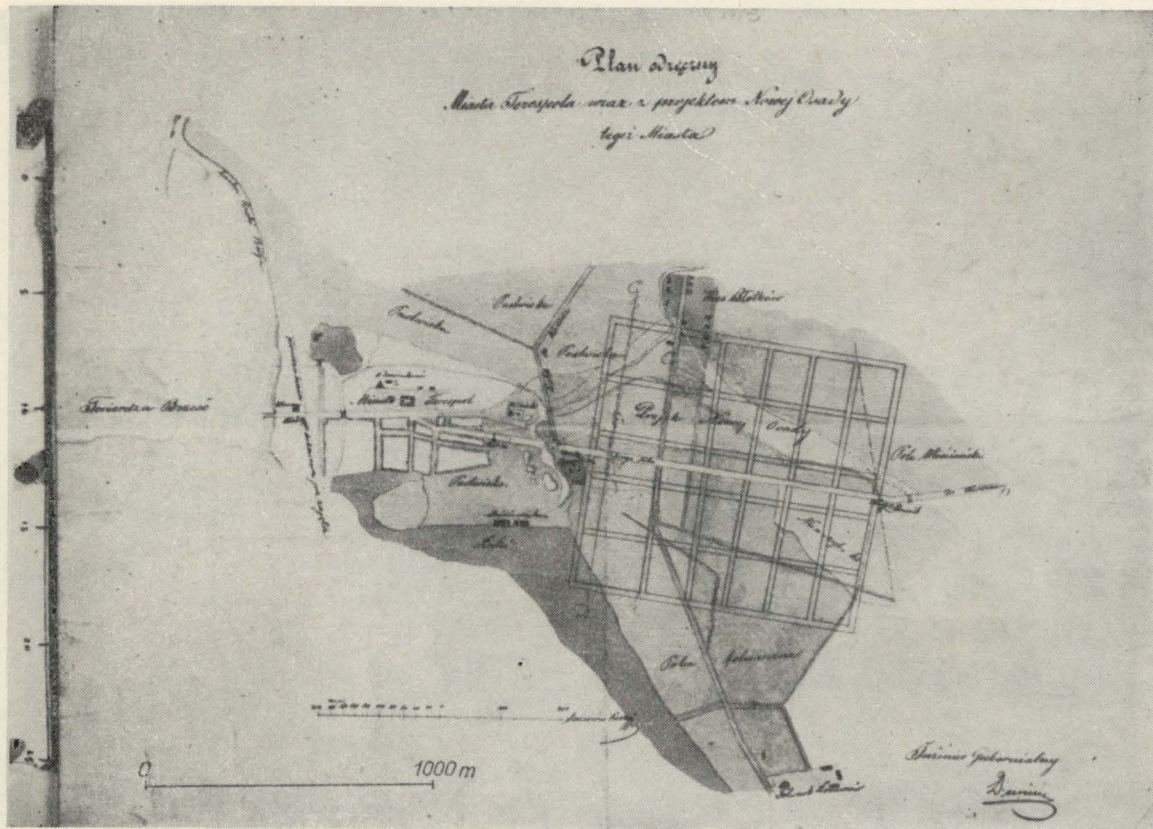

18. Szadek 1824 r.

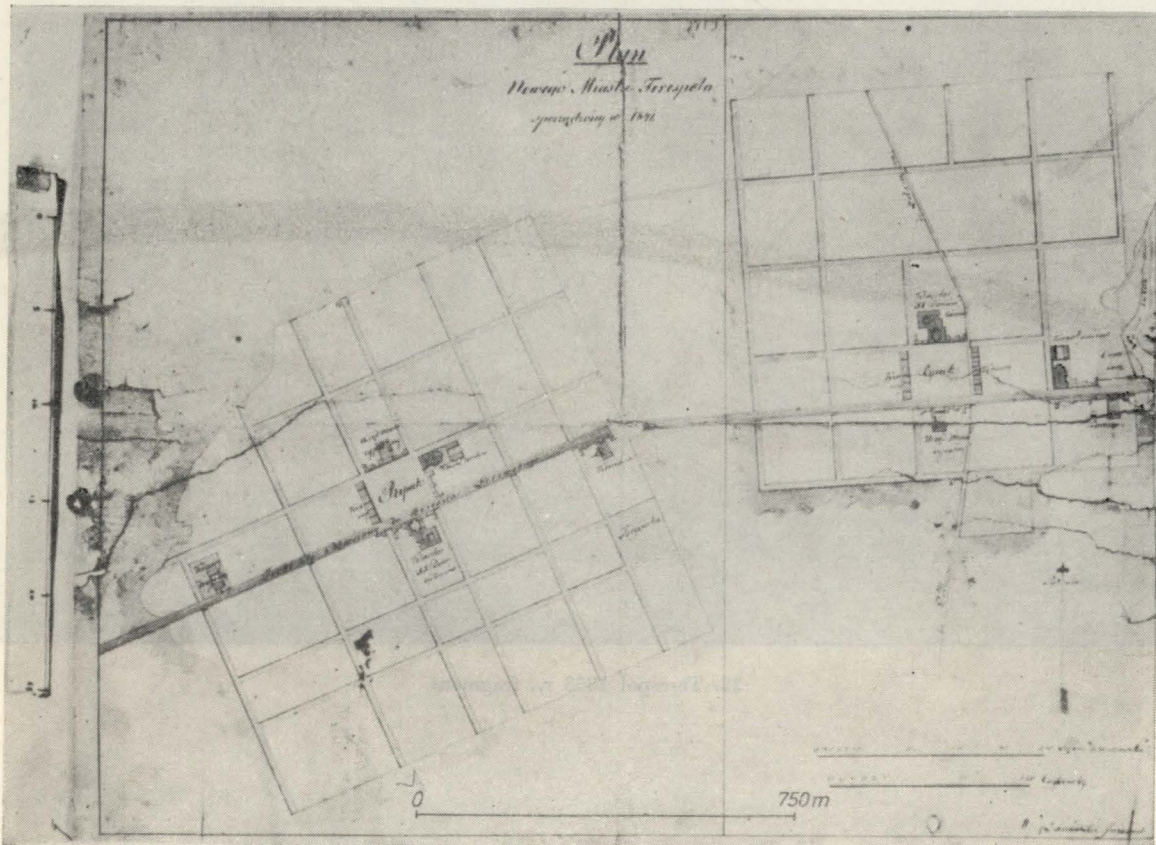
Poz. kat. 102

19. Tarnów [1798 r.], fragment

20. Terespol [ok. 1840 r.]

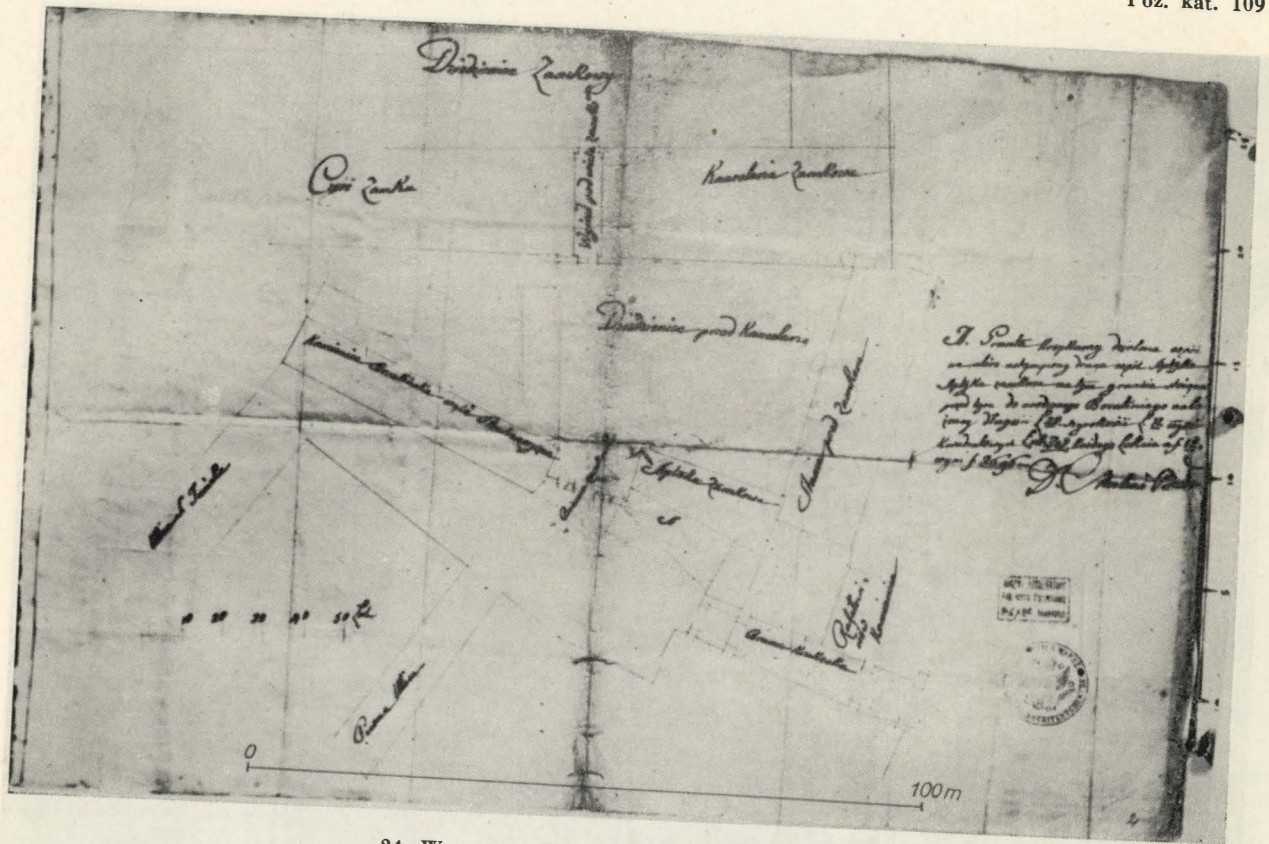
21. Terespol 1841 r.

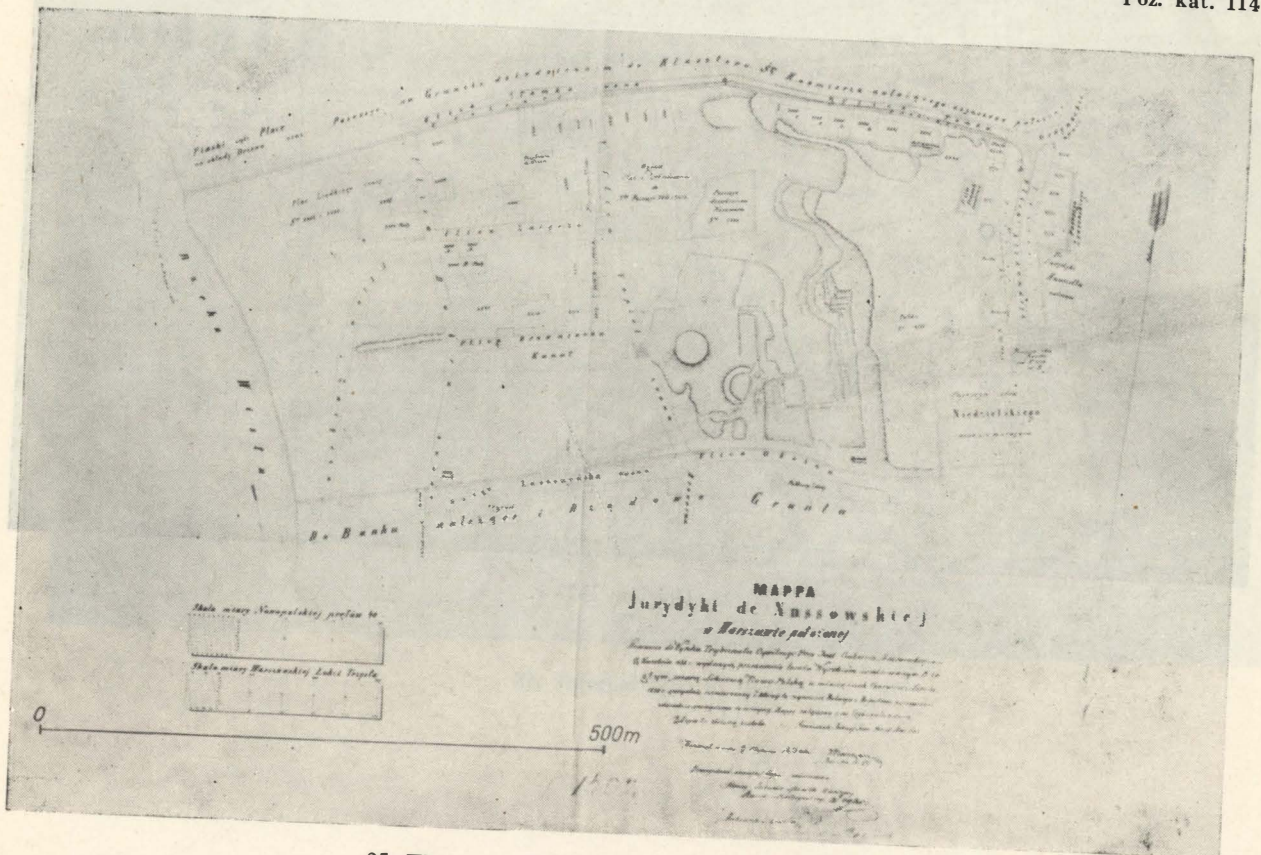
22. Terespol 1853 r., fragment

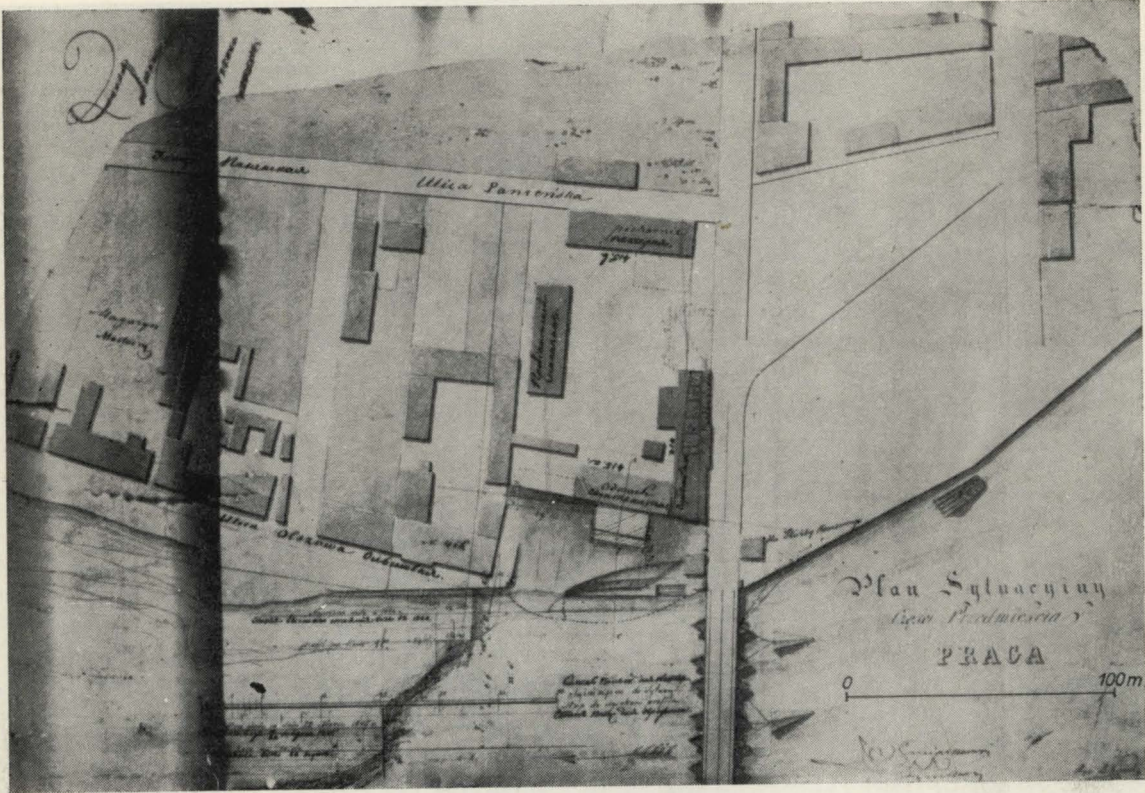
23. Uniejów 1823 r.

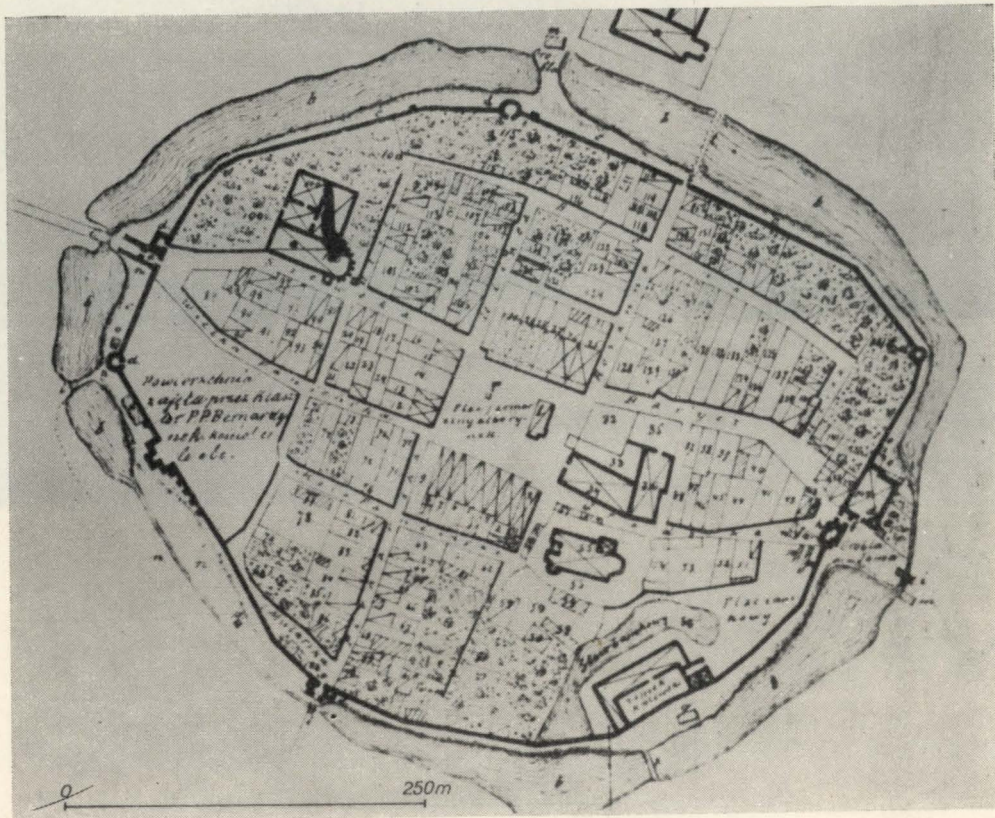
24. Warszawa, Plac Zamkowy [1774—1790 r.]

25. Warszawa, Jurydyka De Nassowska 1838 r.

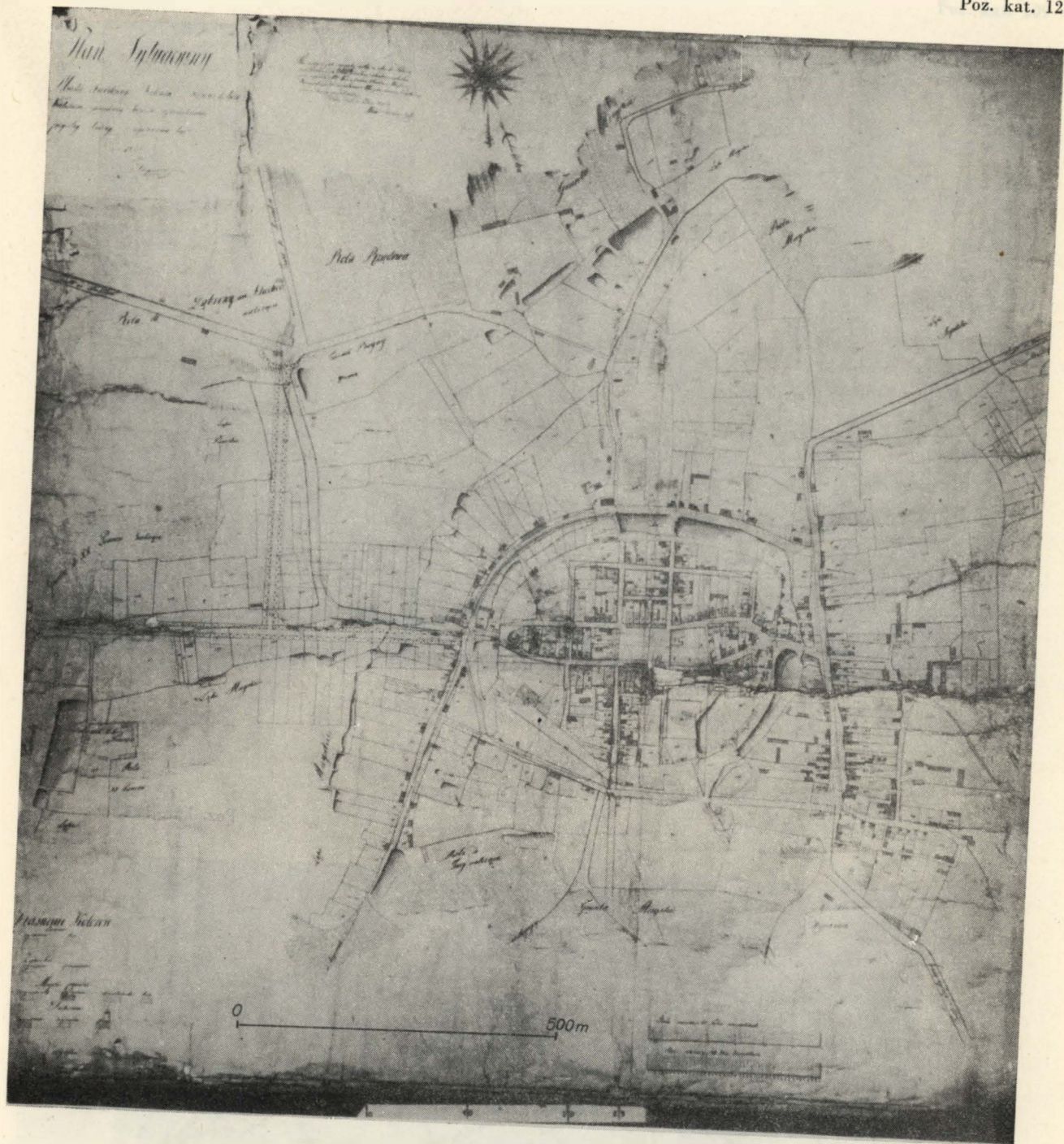

26. Warszawa-Praga [ok. 1845 r.]

27. Wielun 1799 r., fragment

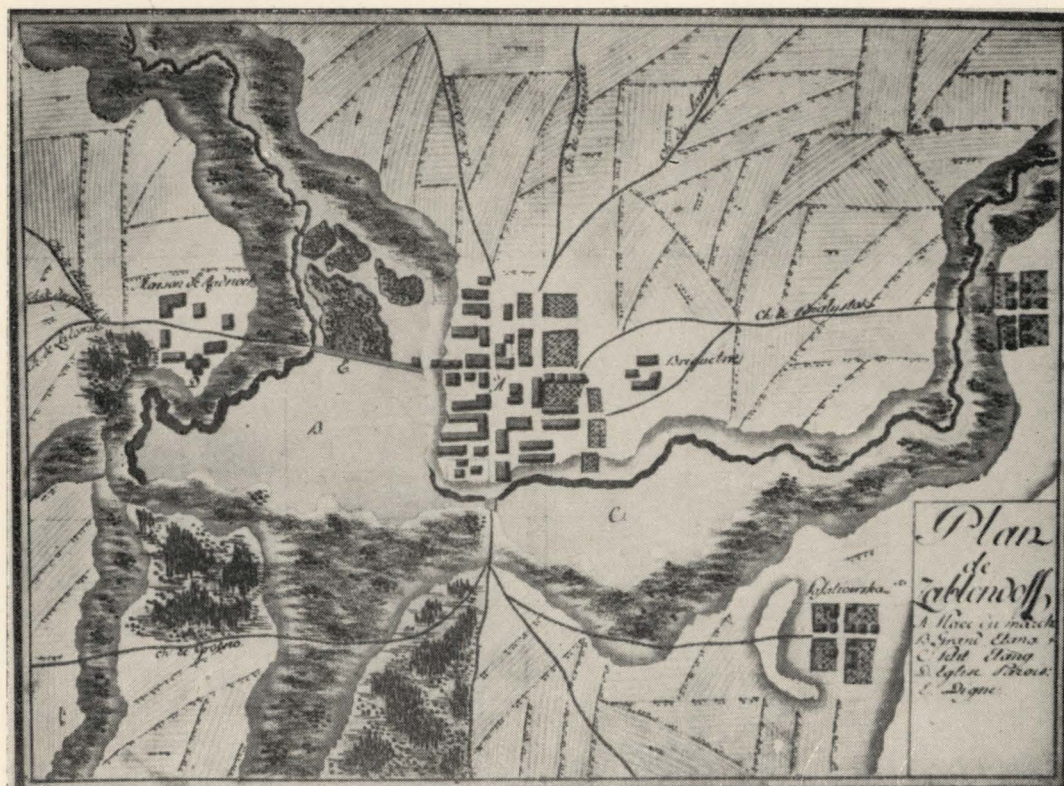
28. Wieluń 1823 r.

29. Wizna 1799 r.

30. Włodawa 1841 r. Sekcje: a, b

31. Zabłudów [2. poł. XVIII w.]

32. Zagórz 1830 r.